

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII-ТО ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

II РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 79

София, сбота, 29 април

1933 г.

86. заседание

Четвъртък, 27 април 1933 година.

(Открито от председателя А. Малинов в 17 ч. и 40 м.)

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е:

Стр.

Стр.

Отпуски, разрешени на народни представители . . . 1817

Питане от народния представител Т. Торбовъ към
министра на земледелието и държавните имоти
относно производството на естествена коприна.
(Съобщение) 1817

Законопроекти:

1) за изменение и допълнение на закона за защита
на влоговетъ. (Трето четене) 1817

2) за изменение и допълнение на закона за гербо-
вия налогъ. (Трето четене) 1818
3) за изменение и допълнение на закона за устрой-
ството на сѣдилищата. (Първо четене) 1818
4) за закриване на окръжните съвети. (Второ че-
тене — докладване и разискване) 1821
5) за засилване на държавните приходи. (Второ
четене — продължение докладването и прие-
мане) 1831

Дневен редъ за следващото заседание 1840

Председателъ: (Звъни) Понеже имаме нужното число
народни представители, обявявамъ заседанието за открито.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следните г. г. народни
представители: Аврамовъ Аврамъ, Богоевъ Борисъ, Бон-
чевъ Тодоръ, Василевъ Григоръ, Василевъ Йото, Георгиевъ
Трифонъ, Деневъ Панайотъ, Думановъ д-ръ Никола, Йор-
дановъ Георги, Калиновъ Благой, Каназирски Георги, Ка-
феджийски Георги, Константиновъ Тома, Кораконъ Крумъ,
Половъ Сава, Манавовъ Христо, Мирски Христо, Мута-
фовъ д-ръ Христо, Николаевъ Александъръ, Петковъ Сте-
фанъ, Родевъ Христо, Савовъ Николай, Савовъ Сава, Сви-
наровъ Добри, Статевъ Христо, Томчевъ Ангелъ, п. Цвѣт-
ковъ Кръстю и Шонговъ Георги)

Съобщавамъ на Народното събрание, че бюрото е раз-
решило отпускъ на следните народни представители:

На г. Сеферия Митковъ — 1 день;
На г. Крумъ Кораконъ — 1 день;
На г. Захари Димитровъ — 4 дни и
На г. Кръстю п. Цвѣтковъ — 4 дни.

Народниятъ представител г. Георги Шонговъ, който
се е ползувалъ досега съ 21 дни отпускъ, моли да му се
разреша 1 день допълнителенъ отпускъ. Моля ония г. г.
народни представители, които сѣ съгласни да се разреши
на народния представител г. Георги Шонговъ 1 день до-
пълнителенъ отпускъ, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Съ-
бранието приема.

Народниятъ представител г. Петко Запряновъ, който
се е ползувалъ досега съ 23 дни отпускъ, моли да му се
разреша 3 дни допълнителенъ отпускъ. Прилага медицин-
ско свидетелство. Моля ония г. г. народни представители,
които сѣ съгласни да се разреши на народния представи-
тель г. Петко Запряновъ 3 дни допълнителенъ отпускъ, да
вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Съобщавамъ на Народното събрание, че народниятъ
представител г. Тодоръ Торбовъ е отправилъ питане до

г. министра на земледелието и държавните имоти относно
производството на естествената коприна. Понеже и до тоя
моментъ Народното събрание не е сезирано съ нужния
законопроектъ, той моли г. министра на земледелието и
държавните имоти да му отговори: „Мисли ли, че е целе-
сообразно и нужно да се защити коприненото производ-
ство у насъ и смѣта ли да внесе съответния за това зако-
нопроектъ?“

Минаваме къмъ първа точка отъ дневния редъ —
трето четене законопроекта за засилване на държавните
приходи.

Министъръ С. Стефановъ: Да се премине къмъ точка
втора, защото комисията още не е готова.

Председателъ: Тѣй като комисията още не е готова,
минаваме къмъ разглеждането на точка втора отъ днев-
ния редъ — трето четене законопроекта за изменение и
допълнение на закона за защита на влоговетъ.

Моля г. докладчика да прочете законопроекта.

Докладчикъ И. Драгойски (д): (Прочита законопроекта
изцѣло, заедно съ поправките и прибавките, приети на
второ четене)

Г. г. народни представители! Г. министърътъ на финан-
ситъ предлага § 30 да добие следната редакция: (Чете)

„Чл. 25, който става чл. 27, се изменя както следва:

Тоя съветъ се състои отъ 7 члена, отъ които 1 пред-
ставител на Министерството на финанситъ; управителя на
Българската народна банка и още двама нейни представи-
тели, посочени отъ управителния съветъ на сѣщата; единъ
представител на частните банки, посоченъ отъ банковата
секция при Съюза на акционерните дружества; единъ пред-
ставител на провинциалните частни банки, избранъ отъ
сдружението на сѣщите, и единъ заклетъ експертъ-счетово-
датель, посоченъ отъ банкерския съветъ.

Членовете на **банкерския съвет**, **представител** на Министерството на финансите, **представител** на Българската народна банка и едновременно **представител** на частните банки, избран от **банкерския съвет**, образуват **постоянното присъствие** на **банкерския съвет** и имат за **длъжност** **приложението** на п. п. 2 и 3 на чл. 26, а п. п. 1, 4 и 5 на **същия член** **остават** в **компетенция** на **банкерския съвет** в **пълния му състав**.

Членовете на съвета се **назначават** с **царски указ** за **тригодишен срок**, по **доклад** на **министра на финансите**. Тъ се **освобождават** по **същия начин** и **загубват** **качеството си** на **членове** на **съвета** за **доказано** **проявление** при **изпълнение** **службата** **им** **като такива**. След **изтичане** на **маздата** **им** **т** **могат** да **бъдат** **преназначавани**.

Управителят на Българската народна банка е по **право** **председател** на съвета, а за **подпредседател** се **посочва** от **управителния съвет** на Българската народна банка **един** от **останалите** **и** **двама** **представители**.

Членове на **банкерския съвет** се **свикват** на **заседание** от **председателя** **винаги**, **когато е** **нужно**, а **всички** **текущи дѣла** на **съвета** се **ръководят** от **председателя** или **подпредседателя**, **подпомогнат** от **един** **постоянен** **секретар** и **нужното** **число** **постояни** **служители**, **назначавани** и **уволнявани** от **министра** на **финансите**, по **представление** на **съвета**.

Членовете на **банкерския съвет** **с** **длъжни** да **пазят** **тайна** по **службата** си.

Съветът се **издържа** от **банките**, **намиращи** се **под** **режима** на **тоя закон**, по **начина**, **определен** от **министра** на **финансите** по **предложение** на **банкерския съвет**.

Председател: Моля ония г. г. народни представители, които приемат § 30, според който чл. 25 става чл. 27, въ онай му нова редакция, предложена от г. министра на финансите, която се доложи от г. докладчика, да **вдигнат** **ръжката**. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик И. Драгойски (д): На края на алинея втора на чл. 31 г. министърът на финансите предлага да се прибави следващият текст: (Чете) „Ако бъдат назначени за ликвидатори повече от едно лице, въ такъв случай **банкерският съвет** представлява **двама** кандидати от **управителния съвет** на **банката**, на която **ликвидацията** се **иска**, и **с** **длъжен** **едно** от **тия** **лица** да **назначи** за **ликвидатор**“. **Тогав** чл. 31 **добива** **следната редакция**: (Чете) „**Когато** **една** **банка** **спре** **платките** **си** **или** **е** **изгубила** **над** **50%** **от** **капитала** **си** **и** **по** **преденка** на **банкерския съвет** въ **интереса** на **банката** и **нейните** **кредитори** **се** **налага** **ликвидирането** **и**, **същата** **се** **обявява** **въ** **обществена** **ликвидация** **с** **определение** на **респективния** **окръжен съд**, **взето** **въ** **респективно заседание**, по **мотивирано** **искане** на **банкерския съвет**.“

Едновременно с **искането** **си** **банкерският съвет** **поиска** от **респективния** **окръжен съд** да **се** **назначат** от **един** до **трима** **ликвидатори**. За **целта** **съветът** **представя** на **съда** **списък** с **два** **пъти** **повече** от **необходимия брой** **лица** **кандидати**, **измежду** **които** **съдът** **назначава** **половината** **за** **ликвидатори**.

Ако **бъдат** **назначени** за **ликвидатори** **повече** от **едно** **лице**, въ **такъв** **случай** **банкерският съвет** **представлява** **двама** **кандидати** от **управителния съвет** на **банката**, на **която** **ликвидацията** **се** **иска**, и **с** **длъжен** **едно** от **тия** **лица** да **назначи** за **ликвидатор**.

За **ликвидатори** **могат** да **бъдат** **назначени** и **длъжностни** **лица**, ако **това** **се** **налага** и **е** **възможно**, за да **се** **намалят** **разходите** по **ликвидацията**.

Ликвидаторите **имат** **правата** и **задълженията**, **предвидени** за **същите** въ **търговския закон**.

Възнагражденията на **ликвидаторите**, ако **с** **частни** **лица**, **се** **определят** от **банкерския съвет** по **тарифа**, **утвърдена** от **министра** на **финансите**.

Председател: Моля ония г. г. народни представители, които приемат новата предложена от г. министра на финансите редакция на чл. 31 от законопроекта тъй, както се доложи, да **вдигнат** **ръжката**. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик И. Драгойски (д): Г. министърът на финансите предлага следният втора и трета алинеи към чл. 36: (Чете) „Въ такъв случай **всички** **документи**, **актове**, **акции** и **др.**, **съставени** и **издадени** въ **възка** и по **повод** **увеличение** или **подписване** **нов** **капитал** на **акционерната** **банка**, **последната** **се** **освобождава** от **вс**“

какви **мита** (включително **митото** **върху** **капитала**, **предвидено** въ **чл. 96** от **закона** за $\frac{1}{12}$ от **бюджета** за **второто** **полугодие** на 1919/1920 г. и **10%** **върху** **на** **фонд** „**Смѣбни сгради**“, **такси**, **берии**, **гербов** **налог** и **др.**

Тази **привилегия** **се** **прилага** и по **отношение** на **акционерни** **банки**, **които** **увеличават** или **подписват** **нов** **капитал** за **стабилизирането** **си**, **макар** и да **не** **с** **б** **обявени** въ **обществена** **ликвидация**, ако **е** **препоръчано** от **банкерския съвет**.

По **този** **начин** чл. 36 **добива** **следната редакция**: (Чете)

„Въ **случай**, че **през** **течение** на **обществената** **ликвидация** **се** **окаже**, че **вземанията** на **кредиторите** **с** **напълно** **гарантирани** и че **от** **капитала** на **банката** **е** **запазена** **една** **част**, **която** **е** **достатъчна**, за да **може** **банката** да **възстанови** **самостоятелно** **функциите** **си** **или**, ако **акционерите** **и** **успѣят** да **привлѣкат** **достатъчно** **нови** **капитали**, по **пока** на **същите** и **въз** **основа** **мнението** на **банкерския съвет**, **окръжният** **съд** **може** да **постави** **преустановяването** на **обществената** **ликвидация** и **възстановяване** **правата** на **акционерите**.“

Въ **такъв** **случай** **всички** **документи**, **актове**, **акции** и **др.**, **съставени** и **издадени** въ **възка** и по **повод** **увеличение** или **подписване** **нов** **капитал** на **акционерната** **банка**, **последната** **се** **освобождава** от **вс** **какви** **мита** (включително **митото** **върху** **капитала**, **предвидено** въ **чл. 96** от **закона** за $\frac{1}{12}$ от **бюджета** за **второто** **полугодие** на 1919/1920 г. и **10%** **върху** **на** **фонд** „**Смѣбни сгради**“, **такси**, **берии**, **гербов** **налог** и **други**.

Тази **привилегия** **се** **прилага** и по **отношение** на **акционерни** **банки**, **които** **увеличават** или **подписват** **нов** **капитал** за **стабилизирането** **си**, **макар** и да **не** **с** **б** **обявени** въ **обществена** **ликвидация**, ако **е** **препоръчано** от **банкерския съвет**.

Новите **задължения**, **които** **банката** **би** **склучила** **през** **течение** на **обществената** **ликвидация**, **с** **по** **право** **привилегирани** по **отношение** на **създадените** **до** **обявяване** на **банката** въ **обществена** **ликвидация** **задължения**. За **тъх** **сметките** **се** **водят** **отдѣлно** от **сметките** на **старите** **задължения**.

Председател: Има **думата** г. министърът на финансите.

Министър С. Стефанов: Г. г. народни представители! За да станат ясни **добавените** **две** **алинеи**, **ще** **трѣба** да **дам** **следното** **обяснение**. **Новата** **трета** **алинея** **се** **касае** за **банките**, **които**, **преди** да **с** **б** **обявени** въ **обществена** **ликвидация**, **сами** по **свой** **почин**, **увеличат** **капитала**, за да **се** **засдрави**. — **Освобождава** **се** **новият** **капитал** от **всички** **берии**, **такси** и **т. н.** **Новата** **втора** **алинея** **визира** **случай**, **когато** **банката** **е** **обявена** **вече** въ **обществена** **ликвидация**, **но** **може** да **се** **засдрави**, **като** **привлѣче** **нов** **капитал**. **Новият** **капитал** **се** **освобождава** от **такси** и **берии**.

Председател: Моля онези г. г. народни представители, които приемат **двете** **нови** **алинеи** към чл. 36, предложена от г. министра на финансите, както се доложи от г. докладчика, да **вдигнат** **ръжката**. Мнозинство, Събранието приема.

Моля онези г. г. народни представители, които приемат **законопроекта** за **изменение** и **допълнение** на **закона** за **защита** на **влоговете**, с **гласуването** и **приети** **добавки**, да **вдигнат** **ръжката**. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 56).

Минаваме към **третата** **точка** от **дневния ред** — **трето** **четене** на **законопроекта** за **изменение** и **допълнение** на **закона** за **гербовия** **налог**.

Моля г. докладчика да го прочете.

Докладчик И. Драгойски (д): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно с **прибавките** и **поправките**, **приети** на **второ** **четене**.)

Председател: Моля ония г. г. народни представители, които приемат на **трето** **четене** **законопроекта** за **изменение** и **допълнение** на **закона** за **гербовия** **налог**, да **вдигнат** **ръжката**. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 57).

Минаваме към **четвъртата** **точка** от **дневния ред** — **първо** **четене** на **законопроекта** за **изменение** на **закона** за **устройството** на **сѣдищата**.

Моля г. секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Д. Тотев: (д): (Прочита законопроекта изцѣло, заедно с **мотивите** към **него** — **вж.** **прил. Т. I, № 69**.)

Председателът: Има думата народният представител г. Петко Стайнов.

П. Стайнов (д. ср): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Сложен е за разискване единъ законопроектъ за измѣнение на закона за устройството на сѣдилищата. Трѣбва да признаемъ, че тоя законопроектъ идва да отговори на една назрѣла нужда за усъвършенствуване на административното правосѣдие у насъ и за подобрене условията на административното правораздаване. Отъ друга страна, тоя законопроектъ ще допринесе за ускоряване разглеждането на процеситѣ предъ Върховния административенъ сѣдъ. Азъ мога само да поздравя г. министра на правосѣдието, че е взелъ инициативата най-после да поправи нѣкои досега крещящи непълноти въ закона за устройството на сѣдилищата, респективно въ закона за административното правосѣдие. Въ последния отдѣлъ IV той внася една глава, която навремето бѣше изпущната — главата за препирнитѣ за подсѣждностъ. Както е известно, отъ 1922 г. насамъ тая глава за препирнитѣ за подсѣждностъ бѣше изпущната и оттогава насамъ, макаръ Върховниятъ административенъ сѣдъ да е заседавалъ нѣколко пѣти по прекеркани за подсѣждностъ, той въ сѣщностъ е заседавалъ, безъ да има единъ законодателенъ текстъ, който да оправдава тия негови заседания. Сега предъ Върховния касационенъ сѣдъ и предъ Върховния административенъ сѣдъ има много дѣла, по които има конфликти между административното и гражданското правосѣдие. Благодарение на тая реформа, на тая поправка, която г. министрътъ на правосѣдието внася въ закона за устройството на сѣдилищата, тия конфликти ще могатъ да бѣдатъ разрешени.

Но като поздравлявамъ г. министра именно за тая реформа, за тия подобрения, които внася въ закона за устройство на сѣдилищата, азъ искамъ да изкажа тукъ едно съжаление: че г. министрътъ на правосѣдието, който си е далъ за задача да подобри закона за административното правосѣдие, не е счелъ за нужно да внасе една отъ най-необходимитѣ поправки, а именно да премахне измѣнението на закона за административното правосѣдие, което стана съ закона отъ 8 априлъ 1915 г. Г-да! Говоря за некомпетентността на Върховния административенъ сѣдъ отъ 1915 г. насамъ да се занимава съ незаконнитѣ уволнения, съ незаконнитѣ премѣствания и съ незаконнитѣ назначения на чиновницѣтъ. Въ 1912 г., когато се гласува законътъ за административното правосѣдие, всичкитѣ административни актове, включително и тия за уволненията и за назначенята, бѣха подсѣждни на Върховния административенъ сѣдъ. Въ 1915 г. се гласува единъ законъ, съ който се отнемаше правото на Върховния административенъ сѣдъ да се произнася по тия административни актове, по тия заповѣди, съ които незаконно се уволняватъ и се назначаватъ чиновници. Какво основание отъ гледна точка на една правова държава можеше да има тогава, за да се отнематъ отъ компетентността на Върховния административенъ сѣдъ тия дѣла? Навремето нѣкои казаха, че назначенията и уволненията били висши правителствени актове. Никога и никѣде назначенията и уволненията на чиновницѣтъ не сѣ били и не могатъ да бѣдатъ висши правителствени актове. Назначението на единъ селски пѣждаръ, назначението на единъ разсиденъ, назначението на какъвто и да е чиновникъ, висшъ или низшъ, не е висшъ правителственъ актъ. Това е обикновенъ административенъ актъ, актъ на обикновено управление. Въ всички държави тия актове сѣ подсѣждни на административнитѣ сѣдилища. Ако въ 1915 г. у насъ се отне отъ компетентността на Административния сѣдъ да се произнася по нередовнитѣ назначения и уволнения на чиновници, то бѣше поради това, че управницѣтъ у насъ се уплашиха отъ туй, че нередовнитѣ назначения и уволнения, които вършатъ, могатъ да бѣдатъ подложени на сѣдебенъ контролъ. И понеже не искаха въ тая областъ — за stabilitетъ на чиновницѣтъ — да се мѣси правосѣдието, затова именно отнеха правото на Върховния административенъ сѣдъ да се произнася по нередовнитѣ назначения и уволнения.

А. Буковъ (з): И затѣва и вие не го възстановихте.

П. Стайнов (д. ср): Това бѣше едно осакатяване на административното правосѣдие. И още навремето, преди 18 години, азъ го нарекохъ „осакатяване на административното правосѣдие“ и до днешенъ день смѣтамъ, че това е осакатяване на административното правосѣдие. Щомъ се касае за административни актове, за административни

заповѣди, трѣбва да има сѣдебенъ контролъ. И ако въ наше време не сме го направили, г-да, ...

С. Таковъ (з): Ние ще направимъ.

П. Стайнов (д. ср): ... ние, обаче, внесохме голѣмо подобрене въ административното правосѣдие.

Т. Бошнаковъ (з): Въ ваше време нѣмаше нужда отъ сѣдилища — вие убивахте хората безъ сѣдилища!

П. Стайнов (д. ср): Въ 1922 г. съществуващиятъ тогава законъ за административното правосѣдие биде осакатенъ отъ правителството на Стамболийски. Защо? Защото Върховниятъ административенъ сѣдъ въ онова време бѣше се произнесълъ като единъ независимъ сѣдъ противъ известни актове, противъ известни заповѣди на правителството и бѣше ги отменилъ. Тѣзи актове се отнасяха главно до отчуждаванията на разни недвижими имущества, като магазини, къщи и пр., за държавна, окръжна и общинска нужда. Понеже Върховниятъ административенъ сѣдъ бѣше констатиралъ, че тия отчуждавания бѣха извършени неправилно, започна се една кампания срещу Върховния административенъ сѣдъ и вследствие на нея съ законъ се внесе едно много голѣмо ограничение на неговата компетентностъ и се извърши едно голѣмо осакатяване на закона за административното правосѣдие. И трѣбва да признаемъ, че презъ време управлението на Демократическия сговоръ, главно по инициатива на г. Пупешковъ, се внесоха известни подобрения и много отъ осакатяванията на този законъ бѣха премахнати.

Осакатяването, което бѣше направено въ 1915 г., бѣ, че се отне отъ компетентността на Върховния административенъ сѣдъ възможността да контролира, да преценява и отменява нередовнитѣ назначения и уволнения на чиновници. То си остана, не се поправи. И азъ съжалявамъ, че то не се поправи. Азъ се надѣвахъ, че г. Качаковъ, който има благородната инициатива да подобри административното правосѣдие, ще се яви предъ насъ и съ това подобрене.

С. Таковъ (з): Допълнително ще го направимъ.

П. Стайнов (д. ср): Г-да! Не бива да оставимъ stabilitетъ на чиновницѣтъ безъ контрола на правосѣдието. Ако има нѣкои нередовности въ формитѣ, въ компетентността при назначаването и уволняването на чиновницѣтъ, ако има въобще елементи, които не сѣ били съблюдени при тия назначения и уволнения, ако тия назначения и уволнения сѣ били нередовни, ако, следователно, законътъ е нарушенъ, защо да се отнема възможността на пострадалия чиновникъ да обжалва нередовното уволнение или назначение? Недейте мисли, г-да, че като се гласува възстановяването на положението отъ преди 1915 г., нѣма да има абсолютно никаква свобода на уволненията. Не, г-да отъ управляващия блокъ, не се плашете, защото пакъ ще остане онова, което съществува и сега — уволнение „въ интереса на службата“. И по сегашествуващия законъ за държавнитѣ служители ставатъ уволнения „въ интересъ на службата“. Тоя „интересъ на службата“ Върховниятъ административенъ сѣдъ, забележете, нѣма и за напредъ да го преценява. Това е едно свободно усмотрение, което е предоставено по закона на началника самъ да види и прецени дали въ интереса на службата не се налага да бѣде уволненъ единъ чиновникъ. Съ този „интересъ на службата“ се е злоупотребявало, злоупотребява се и може би ще се злоупотребява; но азъ не отивамъ до тамъ да искамъ да се направятъ, още отъ сега всички чиновници абсолютно несмѣняеми. Това въ дадения моментъ е едно пожелание, което може, при нашата политическа обстановка, да не е още напълно възможно. Азъ съмъ реалистъ въ политиката и нѣма да искамъ сега още отъ васъ една такава сѣдобносна реформа, колкото и да е желателна.

Но, г-да, кѣде ще помогне компетентността на Върховния административенъ сѣдъ, ако тя се възстанови напълно? За кои случаи? Ако за уволнението на единъ чиновникъ сѣ предвидени редъ форми, редъ гаранции, изрично предвидени въ закона, и въпрѣки тѣхъ бѣде издадена заповѣдъ за неговото уволнение — безъ да бѣдатъ спазени тия изрично предвидени въ закона гаранции — трѣбва да се даде възможностъ на тоя чиновникъ да обжалва нередовния актъ предъ Върховния административенъ сѣдъ, за да го отмени. Това е изискването на правовата държава.

С. Ризовъ (з): Вие, сговориститѣ, разгонихте изборнитѣ лица — окръжни съветници, общински съветници и Парламентъ — а говорите сега за правова държава!

П. Стайновъ (д. сг): Г-да! Ако у насъ политическиятъ животъ е взелъ едно или друго направление, между другото причината е, че чиновническиятъ въпросъ и въпросътъ за чиновническия стабилитетъ не е билъ разрешенъ. Ако искате вие, г-да отъ Народния блокъ, и всички вие, г. г. народни представители, днесъ, когато се говори за реформи въ държавното управление, като търсимъ начинъ да стабилизираме, да запазимъ държавата, днесъ, когато, въпрѣки всички усилия на управлението, все пакъ се шири едно недоволство между чиновницѣтъ — било че не сѣ имъ платени заплатитѣ навреме или по други причини — тогава нека поне дадемъ на чиновницѣтъ тази слаба гаранция, че когато единъ чиновникъ бѣде незаконно уволненъ, при неспазване законнитѣ повеления, тоя чиновникъ да има възможностъ да обжалва незаконното си уволнение. Ние имаме днесъ маса такива типични случаи. Да ви посоча единъ най-простъ случай — уволнение на единъ секретарь-бирникъ.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Ами случаитѣ съ сѣдни!

П. Стайновъ (д. сг): За да бѣде уволненъ единъ секретарь-бирникъ трѣбва да има решение на общинския съветъ. Днесъ макаръ че по закона се иска решение отъ общинския съветъ, за да бѣде уволненъ отъ окръжния управителъ единъ секретарь-бирникъ, ако той бѣде уволненъ, безъ да бѣде спазенъ законътъ — безъ да е решилъ общинскиятъ съветъ — тоя секретарь-бирникъ нѣма възможностъ да се оплаче. Макаръ да е уволненъ при неспазване закона, макаръ че има незаконна заповѣдъ за уволнение, тоя секретарь-бирникъ нѣма право да отиде предъ Върховния административенъ сѣдъ да каже: г-да сѣдии! Има единъ законъ за гаранция противъ незаконнитѣ уволнения; тази гаранция не е спазена, отгънете тая заповѣдъ. Ако се отнесе до Върховния административенъ сѣдъ, сѣдътъ ще му каже: „Не мога, понеже въ закона е писано, че на менъ не се позволява да се произнасямъ по незаконни уволнения, премѣствания и пр. на чиновницѣтъ. Вѣрно е, че ако не самиятъ уволненъ секретарь-бирникъ, а цѣлиятъ общински съветъ вземе решение и поиска да обжалва, има, споредъ едно ново становище на Върховния административенъ сѣдъ, нѣкаква възможностъ за възстановяване въ длъжностъ на секретарь-бирника; но ако самъ пострадалиятъ, самъ уволнениятъ секретарь-бирникъ иска да бѣде запазено неговото право, ако самъ той се отнесе до Върховния административенъ сѣдъ и поиска да се спази законътъ, сѣдътъ е некомпетентенъ да се произнесе. Право ли е, г-да, такава нѣщо? Ако общинскиятъ съветъ е съгласенъ и окръжниятъ управителъ издаде заповѣдъ за уволнение, то — право или криво — секретарь-бирникътъ може да бѣде уволненъ; законътъ го позволява и сега.

Така че моето искане сега не е да превърнете съ главата надолу цѣлото положение. Азъ искамъ стѣпка по стѣпка да отидемъ къмъ стабилизиране на чиновницѣтъ. И най-малката и най-първа стѣпка, съ която ще се съгласи всѣки, който има чувство, усѣтъ за правова държава, е възстановяване положението преди 1915 г.; да възстановимъ положението, което съществуваше по закона отъ 1912 г., който бѣше създаденъ отъ насъ, хората на Демократическия сговоръ, да възстановимъ едно положение, което съществува въ всички държави, а именно да подложимъ на преценка на Върховния административенъ сѣдъ нередовнитѣ уволнения и назначения на чиновници. Иначе, г-да, ние пакъ ще вървимъ въ тоя пътъ на уволнения и назначения, при който нѣма абсолютно никаква гаранция за чиновницѣтъ.

Така че, г-да, азъ ви моля, ако изхождате отъ интереситѣ на правовата държава, да се съгласите — понеже, увѣренъ съмъ, никой не може и нѣма да направи възражение — моля и г. министра на правосѣдието да се съгласи да се възстанови старото положение, да се възстанови едно положение, което съществува въ всички правови държави.

Въ този моментъ, когато искаме да успокоимъ чиновницѣтъ, когато искаме да прочистимъ духа на нашитѣ партии, за голѣмо съжаление, нашитѣ партии се командуватъ до голѣма степенъ отъ известни съображения за службогонство, за нахвърляне върху опразнени чиновнически мѣста. Вие, които управлявате днесъ, и ние, които управлявахме вчера, най-много сме страдали отъ тази напасть на кандидати за чиновници, отъ искания на наши и ваши политически приятели: „Уволнете тогава, защото

трѣбва да назначимъ нашъ заслужилъ приятелъ“ — заслужилъ било на 9 юний, било на 21 юний, било съ чернитѣ бюлетини, било презъ времето на Стамболийски. И вие сте подъ тормоза на такива хора, но нѣмате куражъ да имъ кажете, че тѣ нѣматъ законно основание — не можете да имъ го кажете, понеже сегашнитѣ законоположения ви даватъ правото да уволнявате и безъ законно основание, защото нѣма контролъ върху васъ, управницѣтъ, които бихте извършили уволнения при нарушения на закона.

Ако искате вие, които днесъ управлявате, ако искате и ония, които утре ще управляватъ, да се прочисти нашиятъ политически животъ, това прочистване на първо мѣсто трѣбва да почне съ грижитѣ за стабилизиране на чиновницѣтъ — да бѣде поставенъ подъ сѣдебенъ контролъ всѣки актъ за назначаване, уволняване или премѣстване на чиновника. Тая реформа не е опасна за правителството. Едно ново правителство, което ще дойде следъ днешното, нѣма да бѣде съ вързани ръце отъ една подобна реформа, защото законътъ за държавнитѣ служители и тогава ще дава възможностъ да бѣдатъ уволнявани „въ интересъ на службата“ чиновницѣтъ; тоя законъ ще остане въ сила. Така че, ако новото правителство или министърътъ на вътрешнитѣ работи иска да уволни, да кажемъ, пристави или околийски началници — това го разбирамъ много добре — ако той иска да промѣни своята администрация, той пакъ има възможностъ да стори това. Повтарямъ, че ние не искаме сега още да прокараме принципа на пълна несмѣняемостъ на чиновницѣтъ; но щомъ като законодателятъ изрично е счелъ, че на известни чиновници трѣбва да се гарантира стабилитетъ и самъ е предвидилъ нѣкои гаранции и форми за тѣхъ, той трѣбва да създаде една сѣдебна гаранция, една възможностъ да иматъ право да обжалватъ незаконнитѣ си уволнения предъ Върховния административенъ сѣдъ.

Въ заключение, г-да, азъ ви моля, ако имате чувство за правова държава, ако искате да внесемъ малко саниране въ нашитѣ политически нрави, ако искате да се прочистятъ даже нашитѣ политически партии, ако искате службогонцитѣ да нѣматъ такава голѣмо влияние въ нашитѣ политически партии и да издигнемъ значението и пристига на другитѣ съсловия, които се прехранватъ отъ собственъ трудъ — еснафи, селяни, търговци и пр., хора на свободния трудъ, които не сѣ зависими отъ държавнитѣ служби — азъ моля да подкрепите това предложение по начало, да го изпратимъ въ комисията и тамъ да му дадемъ такава редакция, съ която да предвидимъ всички гаранции, да можемъ да установимъ сѣдебния контролъ при уволнението на чиновницѣтъ, ако не за всички чиновници, което е много желателно, то поне за известни чиновници въ известни ведомства, напр., финансовото ведомство. Азъ се надѣвамъ, че г. министърътъ на финанситѣ — него го нѣма тукъ да ме чуе — ще ме подкрепи. Азъ знамъ, че днесъ г. министърътъ на финанситѣ има нужда преди всичко отъ стабилизиране чиновници, които могатъ да събиратъ редовно данъцитѣ. Когато единъ министъръ на финанситѣ иска да събере данъци, когато той навсѣкѣде разправя, че финансовото положение на държавата е лошо, че не постигватъ приходи отъ данъци, той знае, че това се дължи на туй, че неговитѣ органи — бирницѣтъ, данъчнитѣ агенти и пр. — не могатъ да изпълнятъ навсѣкѣде добре своитѣ функции, защото и вчера и днесъ сѣ заплашвани отъ разни силни на деня, че ако изпълнятъ както трѣбва своята длъжностъ, ако събератъ пари за държавата, ще бѣдатъ смѣнени, безъ да могатъ да се оплачатъ кждето и да било. Азъ знамъ намѣрението на г. министра на финанситѣ да внесе законопроектъ за стабилизиране на финансовитѣ чиновници. Не е нито първиятъ, нито последниятъ тоя случай, въ който се налага стабилизиране на чиновницѣтъ въ финансовото ведомство, кждето не може да става дума за политика. Има и други такива ведомства: напр., въ Министерството на външнитѣ работи, въ Министерството на народната просѣта и въ други подобни министерства може още сега да се предвидятъ сѣдебни гаранции, ако не за всички, то поне за известни чиновници. Да създадемъ тия гаранции и да бѣдемъ убедени, че услужваме не толкова на чиновницѣтъ, колкото на правовата държава, на България. (Ръкоплѣскания отъ сговориститѣ)

А. Капитановъ (з): Много късно се сѣтихте за правовата държава.

Председателятъ: Които приематъ по принципъ, на първо четене законопроекта за измѣнение и допълне-

ние на закона за устройството на сждилищата, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме към следната точка от дневния ред — второ четене законопроекта за закриване окръжните съвети.

Моля г. докладчика да докладва законопроекта.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Г. председателю! На насъ не ни е раздаден никакъв доклад от комисията. Направени сж съществени измѣнения въ първоначалния проектъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Нѣма никакви измѣнения.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Една голѣма частъ отъ имотитѣ на окръжните съвети минаватъ къмъ съответните общини.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Нѣма никакви съществени измѣнения. Има само едно допълнение къмъ единъ членъ.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Ще моля да се прочете докладътъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Ще се прочете.

Докладчикъ С. Йовевъ (д): (Чете)

**„ЗАКОНЪ *)
за закриване на окръжните съвети“.**

Г. г. народни представители! Комисията направи промѣни само въ два члена.

Къмъ чл. 12 се прибавя една нова забележка, която гласи: „Досегашните окръжни стопанства „Св. Константинъ“ при гр. Варна, „Св. Георги“ при гр. Анхило и „Св. Анастасия“ при гр. Бургазъ се отсѣпватъ: първото на Варненската градска община, второто на Анхилската градска община и третото на Бургазката градска община.

Окръжните минерални бани край гр. Хасково се отсѣпватъ на Хасковската градска община.

Построената отъ Плъвенската окръжна постоянна комисиия сграда за окръжно сиропиталище въ гр. Плъвенъ се отсѣпва на Плъвенската градска община.

Стопанското предприятие „Автомобило съобщение“ при Петричката окръжна постоянна комисиия съ цѣлия си инвентаръ се прехвърля върху Банската градска община“.

И на края на чл. 1 се прибавя нова алинея, която гласи: „Уволнението на началника на бюрото и за финансовитѣ провѣрители става, освенъ по собствено желание и по искане на сѣдебната властъ въ връзка съ възбуждае на усъловно преследване, още и поради неспособностъ, немарливостъ, недобросъвестностъ или злоупотрѣбление, констатирали отъ финансовъ инспекторъ или поради простѣпкъ, констатиранъ отъ дисциплинарна комисиия въ съставъ: надлежниятъ мирови сѣдия за председателъ и членове — по единъ представителъ на окръжния управителъ и на окръжната смѣтна палата“.

Други съществени измѣнения нѣма. Има едно малко измѣнение въ чл. 6, кѣдето въ п. 2 следъ думитѣ „службуга по извършване на обществени“ се прибавятъ думитѣ „училищни и други“ и следватъ думитѣ „постройки въ окръга“. Съ това се иска цѣлата техническа служба по извършването на обществени, училищни и други постройки да премине къмъ Министерството на общественитѣ сгради, пътищата и благоустройството, понеже е отъ негова компетентностъ.

И въ чл. 22 накрая се прибавятъ думитѣ „или тѣхнитѣ замѣстници“. Касае се за състава на специалната комисиия при окръжното управление, която въ бъдеще ще замѣсти окръжната постоянна комисиия.

Това сж измѣненията.

Председателъ: Моля онѣзи г. г. народни представители, които приематъ заглавието на законопроекта за закриване на окръжните съвети, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ С. Йовевъ (д): (Чете)

„I. Прехвърляне на службитѣ

Чл. 1. Окръжните съвети и окръжните постоянни комисиии се закриватъ. Учреденитѣ при тѣхъ служби и учреж-

дения се прехвърлятъ върху съответните държавни служби и учреждения въ окръга“.

Председателъ: Моля ония г. г. народни представители, които приематъ чл. 1 тѣй, както се докладва, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ С. Йовевъ (д): (Чете)

„Чл. 2. По ведомството на Министерството на вътрешнитѣ работи и народното здраве преминаватъ:

1) институтътъ на окръжните провѣрители;

2) всички служби и учреждения по опазване на народното здраве въ окръга, включително постройката за санитарни цели“.

Председателъ: Моля ония г. г. народни представители, които приематъ чл. 2 тѣй, както се докладва, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ С. Йовевъ (д): (Чете)

„Чл. 3. По ведомството на Министерството на народното просвѣщение преминаватъ:

1) субсидиранитѣ отъ окръжните съвети учебни заведения, както и издрѣжката на сѣществувачитѣ окръжни музеи;

2) строежътъ на училища и поправката на училищнитѣ сгради, извършвани досега отъ окръжните съвети, респ. окръжните постоянни комисиии“.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Гето Кръстевъ.

Г. Кръстевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Въ чл. 3, п. 2, е казано: „по ведомството на Министерството на народното просвѣщение минава службата по строежа на училища и поправката на училищнитѣ сгради, извършвани досега отъ окръжните съвети, респективно окръжните постоянни комисиии“. Визиратъ се тукъ архитектурнитѣ бюра при окръжните постоянни комисиии. Както е известно на всички ви, тѣзи бюра бѣха учредени съ едигъ специаленъ законъ — закона за кооперативния строежъ на училища отъ 1925 г. Тѣзи бюра, като чисто технически институти, бѣха поставени въ разположение на постоянната комисиия за прокарването на нейната просвѣтна политика въ окръга. Принципитъ, на който бѣха организирани тия бюра, вамъ е известенъ. Нареккоха ги кооперативни затуй, защото въ тѣхъ членуваха едновременно общанитѣ, респективно училищнитѣ настоятелства, въ тѣхъ правѣха свои вноски постояннитѣ комисиии подъ формата на помощи, които помощи отиваха като дѣлове, срещу които се сключаваше заемъ за постройка на училищни сгради отъ Министерството на просвѣтата, гдето имаше специаленъ за цѣльта фондъ. Поради тази структура, архитектурното бюро при окръжната постоянна комисиия бѣше наречено кооперативно. Постоянната комисиия, която провеждаше своята просвѣтна политика, си служеше съ него. Опититѣ досега показватъ, че нито единъ моментъ постоянна комисиия не изпадна въ конфликтъ съ Министерството на народното просвѣщение при прокарването на своята просвѣтна политика. Днесъ, когато службитѣ при постоянната комисиия се закриватъ и се отнасятъ къмъ съответнитѣ министерства, неминуемо трѣбва да се сложи въпросътъ: къмъ кое министерство трѣбва да се отнесе службата на архитектурното бюро? Отъ смисъла на чл. 1 на настоящия законопроектъ, който току-що приехме, явствува, че архитектурното бюро съ своитѣ служби трѣбва да се отнесе къмъ сроднитѣ нему служби. Въ окръга сродната служба на архитектурното бюро при постоянната комисиия, очевидно, е архитектурната служба при окръжното инженерство. Следователно, нѣма нищо по-естествено отъ това, тия две служби да се поставятъ въ известна хармония. И азъ смѣтамъ дори, че ако тази служба бѣше отнесена тамъ, съ това биха се реализирали известни икономии. Въ настоящия моментъ, когато архитектурнитѣ бюра при постояннитѣ комисиии завършиха доста много отъ своитѣ работи, за които бѣха учредени, когато, по общо признание, строежътъ днесъ е намалелъ, когато и работата на окръжния архитектъ вече значително намалѣва, азъ смѣтамъ, че той би могълъ да върши и работата на архитектурното бюро при постоянната комисиия. Това би отговорило напълно и на целитѣ и задачитѣ, които са поставя настоящиятъ законопроектъ — да се реализиратъ известни икономии чрезъ закриването на постояннитѣ комисиии.

Г. г. народни представители! Вие разбирате вече, че по силата на чл. 1, който прехвърля къмъ съответнитѣ

*) За текста на законопроекта, приетъ на първо четене, вж. прил. Т. I, № 32.

държавни служби сродните на тях окръжни служби, и по смисъла на чл. 7 от същия законопроект, който урежда къде трябва да бъде отнесена дадена окръжна служба, ако службата на тези архитектурни бюра би била отнесена към окръжната училищна инспекция, очевидно, понеже никакво сродство между тия служби няма, вие ще трябва първа към окръжната училищна инспекция да развите архитектурна служба въ този ѝ вид, въ който тя е сега, при постоянната комисия или евентуално въ някой друг вид.

Ето защо азъ съмтамъ, че най-целесъобразно е — това няма да попречи на целитъ и задачитъ, които си поставя въ този моментъ законътъ — службата на тия архитектурни бюра да се отнесе къмъ службата на окръжния архитектъ. Това няма да попречи абсолютно нищо на неговата служба.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Точно така е.

Г. Кръстевъ (д. сг): Е добре, ако това е така, какво значи п. 2 на чл. 3? Защо тогава не го заличите? Той ще трябва да се заличи.

Така разбирайки работата, азъ правя следното предложение: (Чете) „Пунктъ 2 къмъ чл. 3 се заличава и се отнася къмъ чл. 6 на същия законопроектъ съ следната редакция: „службата по строежа и поправката на училищнитъ сгради, която се слива съ съответната служба при окръжнитъ инженерства“.

Председателътъ: Има думата г. министърътъ на вътрешнитъ работи.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. г. народни представители! Азъ се чудя защо г. Гето Кръстевъ повдига този въпросъ, когато той бѣше въ комисията и знае какво е становището на закона, представенъ за гласуване на второ четене.

Отъ доклада на г. докладчика чухте, че въ чл. 6, п. 2, се добавя, какво по ведомството на Министерството на общественитъ сгради преминава службата по извършване на училищни и други обществени постройки. Така че службата по училищнитъ постройки се извършва изключително отъ Министерството на общественитъ сгради, т. е. отъ окръжното инженерство. Г. Гето Кръстевъ бѣше въ комисията и знае решенията ѝ. Тоя въпросъ тамъ се уясни и се взе решение чл. 6 да се попълни, за да стане по-ясенъ.

Що се отнася до п. 2 на чл. 3, където е казано, че строежътъ на училищата и пр. преминава къмъ ведомството на Министерството на народното просвѣщение, то е въ смисълъ, че ако трябва да се вземе инициатива да се построи едно училище, ако трябва да се вземе решение въ каквъ размѣръ трябва да бъде училището и пр. и пр. — всичко това е отъ компетентността на Министерството на народната просвѣта.

Така че излишно е предложението на г. Гето Кръстевъ. Строежитъ се извършватъ отъ окръжното инженерство.

А. Кантарджиевъ (д.): (Къмъ Г. Кръстевъ) Вчера въ комисията защо не направи тамъ това предложение?

Г. Кръстевъ (д. сг): И тамъ го правихъ. Въпросътъ за тия архитектурни бюра си остава откритъ. Съ моето предложение азъ искамъ тяхната служба да се слѣе съ службата на окръжнитъ инженерства.

Председателътъ: Народниятъ представителъ г. Гето Кръстевъ прави предложение: (Чете) „Къмъ чл. 3 п. 2 се заличава и се отнася къмъ чл. 6 на същия законопроектъ съ следната редакция. „службата по строежа и поправката на училищнитъ сгради, която се слива съ съответната служба при окръжнитъ инженерства“.

На гласуване, г. Кръстевъ, ще сложа само предложението Ви за заличаване п. 2 на чл. 3, . . .

Г. Кръстевъ (д. сг): Така.

Председателътъ . . . а като дойде чл. 6, тогава ще си направите ново предложение.

Моля ония г. г. народни представители, които приематъ предложението на народния представителъ г. Гето Кръстевъ — да се заличи п. 2 на чл. 3, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Моля ония г. г. народни представители, които приематъ чл. 3, като се докладва, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

С. Патевъ (з): Заличенъ ли е този пунктъ или не е заличенъ?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Не е заличенъ. Чл. 3 си остава така, както е въ първоначалния проектъ.

Докладчикъ С. Йовевъ (д.): (Чете)

„Чл. 4. По ведомството на Министерството на търговията, промишлеността и труда преминаватъ: поддържанитъ или субсидирани отъ окръжнитъ съвети търговски, занаятчийски и професионални училища, работилници, промишлени заведения и окръжнитъ минерални бани“.

Председателътъ: Които приематъ чл. 4 така, като се доложи, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ С. Йовевъ (д.): (Чете)

„Чл. 5. По ведомството на Министерството на земледѣлието и държавнитъ имоти преминаватъ:

1) поддържанитъ или субсидирани отъ окръжнитъ съвети служби, учреждения и заводи за повдигането и насярждението на земледѣлието, скотовѣдството и тѣхнитъ отрасли, както и всички мѣроприятия на окръжнитъ съвети относителното залесяването и укрепяването на пороищата.

2) всички окръжни имоти, които ще се управляватъ като държавнитъ имоти“.

Председателътъ: Има думата народниятъ представителъ г. Едрю Шидерски.

Е. Шидерски (з): Г. г. народни представители! Въ чл. 5 се говори за имотитъ, които преминаватъ по ведомството на Министерството на земледѣлието и държавнитъ имоти. Въ точка 2 на чл. 5 се казва: (Чете) „Всички окръжни имоти, които ще се управляватъ като държавнитъ имоти“. Обаче има и манастирски имоти.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Чакайте бе, ще дойдемъ на чл. 12; не е тукъ мѣстото.

Е. Шидерски (з): Добре.

Председателътъ: Които приематъ чл. 5 така, както се доложи, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ С. Йовевъ (д.): (Чете)

„Чл. 6. По ведомството на Министерството на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството преминаватъ:

1) службитъ по кооперативното планоснимане и водоснабдяване;

2) службата по извършване на обществени, училищни и други постройки въ окръга;

3) дирекциитъ (въ Шуменъ и Русе) по водоснабдяването на Дели-Орманъ при спазване предвидената въ специалния законъ тѣхна автономия“.

Председателътъ: Има думата народниятъ представителъ г. Цвѣтко Таслаковъ.

Ц. Таслаковъ (д.): Г. г. народни представители! Въ Плѣвенъ имаме окръжна ветеринарна лѣчебница.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Чакайте бе, г. Таслаковъ, чл. 12 урежда тия работи. Това е съвсемъ друго.

Ц. Таслаковъ (д.): Добре, добре, по чл. 12.

С. Мошановъ (д. сг): Задущницата — всички гледатъ да не я пропуснатъ!

Председателътъ: Има думата народниятъ представителъ г. Гето Кръстевъ.

Г. Кръстевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Споредъ чл. 6 отъ настоящия законопроектъ службитъ на кооперативнитъ планоснимачни и водоснабдителни бюра минаватъ къмъ Министерството на общественитъ сгради, пѣтищата и благоустройството. На всички вамъ е известенъ видътъ и характерътъ на тѣзи служби. На всички вамъ е известно, че това сѣ кооперативни бюра, почиващи на единъ принципъ, който сѣщо така ви е добре известенъ. Обичамъ да вѣрвамъ, че дейността на тѣзи два института сѣщо така ви е добре известна. Ако днесъ

би могло да се говори за водоснабдяване на българското село, нѣма никакво съмнение, че туй би трѣбвало да се отдаде изцяло на дейността на водоснабдителнитѣ бюра.

Ако днесъ планоснимането въ селата е достигнало едно доста завидно положение, заслугата за това въ сѣщностъ трѣбва да се отдаде на планоснимачнитѣ бюра. Моето впечатление е, че за да могатъ тѣзи две бюра да развиятъ една крайно интензивна дейностъ, това се дължи преди всичко на оня принципъ, на който тѣ сѣ положени; дължи се преди всичко на оня контактъ, който тѣ имаха съ широкитѣ народни маси, на оня контактъ, който тѣ имаха съ прямо заинтересованитѣ. Нуждитѣ и желанията на заинтересованитѣ бѣха непосредствено обсъждани отъ представителитѣ въ постояннитѣ комисии и се вземаха своевременно мѣрки; всички бѣха отзивчиви извънредно много къмъ нуждитѣ на българското село и благодарение на тази отзивчивостъ, благодарение на тази връзка на бюрата съ народа, днесъ болшинството отъ българскитѣ села сѣ планоснети и много голѣма частъ отъ тѣхъ сѣ добре водоснабдени. Азъ мисля, че тази тѣхна дейностъ отъ момента, когато ние ще ги прехвърлимъ къмъ Министерството на благоустройството, въ този видъ, въ който е предвидено въ законопроекта, значително ще намалѣе. Вие ще отнемете значителна доза отъ този контролъ, който долу съществува; вие ще отнемете най-сѣщественния импулъсъ, който се дължеше на кооперативния принципъ — прѣката заинтересованостъ.

Ето защо, когато прехвърляме тѣзи институти къмъ Министерството на благоустройството — противъ което не съмъ, защото и азъ разбирамъ, че тамъ имъ е мѣстото — смѣтамъ, че трѣбва съ едно по-специално положение, съ единъ по-опредѣленъ текстъ да запазимъ кооперативния характеръ на тѣзи две служби, на тѣзи две бюра и да ги поставимъ въ връзка съ ония институти, който ще замѣсти постояннитѣ комисии, подъ чиито грижи тѣ действително развиха една похвална дейностъ.

Ето защо азъ правя следното предложение: (Чете) „Къмъ чл. 6, п. 3, следъ думата „водоснабдяване“ да се притурятъ думитѣ: „които запазватъ своя кооперативенъ характеръ и устройство. Бюджетитѣ имъ се изготвятъ отъ предвидената въ чл. 22 на настоящия законъ комисия, по докладъ на съответнитѣ началници, и се утвърждаватъ отъ министра на благоустройството“.

По този начинъ Министерството на благоустройството запазва пълния контролъ надъ бюрата. Така нѣма опасностъ, че тѣ ще може да се излъзнатъ отъ неговитѣ ръце. И запазвайки принципа на кооператизма, който сега съществува, запазвайки връзкитѣ си съ тази комисия, която замѣства постояннитѣ комисии, тѣ биха могли да бждатъ единъ институтъ, който ще може да играе оная роля, която тѣй благотворно досега тия бюра сѣ играли.

Председателъ: Има думата г. министърътъ на общественитѣ сгради, пътищата и благоустройството.

Министъръ В. Дамовъ: Г. г. народни представители! Предложенето на народния представителъ г. Гето Кръстевъ нѣма смисълъ да се приема, затова защото бюрата, които преминаватъ къмъ Министерството, не само че нищо нѣма да загубятъ въ своята дейностъ за водоснабдяването и планоснимането на селата, но, напротивъ, ще спечелатъ. Досега сумитѣ, които поставяха въ кооперативния фондъ, отиваха — да не кажа изключително — за заплати. Въ министерството много пѣти се разправяме по тия работи, че повечето отъ паритѣ, които сѣ поставяли тамъ, сѣ се изразходвали за заплати. Министерството, респективно правителството, прави улеснения на тия фондове, като поема издрѣжката на чиновницитѣ, а паритѣ, които поставятъ, пакъ си оставатъ тамъ и ще се използватъ именно за назначението, за което сѣ поставили въ фондоветѣ — т. е. ще се изразходватъ за планоснимане и водоснабдяване на населенитѣ мѣста. Ние имаме сега сведения, че въ последно време, предъ видъ на факта, че се закриватъ окръжнитѣ постоянни комисии, много отъ паритѣ, които бѣха въ фондоветѣ при разни постоянни комисии, нѣкои сѣ се онитали да ги изтеглятъ и раздадатъ за заплати. Ние бѣхме принудени чрезъ Земледѣлската банка да разпоредимъ това да не става.

Така че искамъ да кажа, че съ текста, така както е приетъ въ комисията и предложенъ на почитаемото Народно събрание, се запазватъ интереситѣ на населението и самитѣ фондове се улесняватъ въ тѣхната дейностъ.

Отъ друга страна чл. 11 казва: „Създаденитѣ съ окръжни срѣдства и съществуващи специални окръжни фон-

дове преминаватъ върху държавата и се управляватъ отъ съответнитѣ служби на последната“. Така че имаме специаленъ текстъ, който гарантира неприкосновеността на самитѣ фондове.

Ето защо азъ моля да се гласува чл. 6 така, както е предложенъ отъ парламентарната комисия.

Г. Кръстевъ (д. ср): Г. председателю! Мога ли да дамъ едно малко пояснение?

Министъръ Д. Гичевъ: Всѣки единъ отъ тѣзи фондове ще се използва за нуждитѣ на окръга. Това ако искате — има го.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Тѣ си запазватъ кооперативния характеръ.

Председателъ: Г. Гето Кръстевъ предлага да се прибавятъ къмъ чл. 6, п. 3, следъ думата „водоснабдяване“ думитѣ: „които запазватъ своя кооперативенъ характеръ и устройство. Бюджетитѣ имъ се изготвятъ отъ предвидената въ чл. 22 на настоящия законъ комисия, по докладъ на съответнитѣ началници, и се утвърждава отъ министра на благоустройството“.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Азъ Ви моля, г. Гето Кръстевъ, да оттеглите предложенето си, за да не дадемъ неправилно тълкуване. Вие ще напакостите повече на работата. Безцелно е това предложение.

Председателъ: Моля ония г. г. народни представители, които приематъ предложението на г. Гето Кръстевъ така, както го доложиха, да вдигнатъ рѣка. Маджиство, Събранието не приема.

Моля ония г. г. народни представители, които приематъ чл. 6 отъ законопроекта така, както се доложи, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ С. Йовевъ (д): (Чете)

„Чл. 7. Всички прехвърлени върху държавата досегашни окръжни служби и учреждения се съсрѣдоточаватъ (децентрализиратъ) по окръжи при държавнитѣ окръжни служби и учреждения.“

При каква организация службитѣ и учрежденията, учредени и издрѣжани досега отъ окръжнитѣ съвети, прехвърлени върху държавата, ще функциониратъ въ бъдеще, това се установява въ подробности съ гласуването на бюджета на държавата за 1933/1934 финансова година“.

С. Мошановъ (д. ср): Може би има една радикационна грѣшка тукъ, защото е казано: „Всички прехвърлени върху държавата досегашни окръжни служби и учреждения се съсрѣдоточаватъ“, и се поставя въ скоби за пояснение „децентрализиратъ“. Съсрѣдоточава се нѣщо, което се централизира, а за пояснение на съсрѣдоточаването тукъ се пише децентрализиратъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Това е административна децентрализация.

Председателъ: Моля ония, които приематъ чл. 7 така, както се доложи, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ С. Йовевъ (д): (Чете)

„Чл. 8. Всички установени досега приходи на окръжнитѣ съвети преминаватъ върху държавата, като приходи на държавното сѣкровище. Относително тѣхното събиране ще се издаде специална наредба отъ министра на финанситѣ“.

Председателъ: Моля ония, които приематъ чл. 8 така, както се доложи, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ С. Йовевъ (д): (Чете)

„II. Фондове, имоти и дългове на окръжнитѣ съвети“.

Председателъ: Които приематъ заглавието така, както се доложи, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ С. Йовевъ (д): (Чете)

„Чл. 9. Управлението на окръжнитѣ фондове: по водоснабдяване, по планоснимане, за постройка на ветеринарни лѣчебници и амбулатории, както и окръжнитѣ здравни фондове, преминаватъ върху съответнитѣ служби на държавата.“

Градските и селските общини, които от минало време дължат към тия фондове известни вноски (суми), и доколкото законът за облекчение на общините не разпорежда противното, продължават да дължат тия вноски към същите фондове на държавата.

Дълговете на окръжните съвети към същите фондове от минало време се заличават.

Председателят: Моля ония, които приемат чл. 9 така, както се доложи, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ С. Йовевъ (д): (Чете)

„Чл. 10. Досегашните задължения на окръжните съвети, респективно на окръжните постоянни комисии, за минало време към разните държавни, общински или окръжни фондове се заличават“.

Председателят: Моля ония, които приемат чл. 10 така, както се доложи, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ С. Йовевъ (д): (Чете)

„Чл. 11. Създадените съ окръжни сръдства и съществуваша специални окръжни фондове преминават върху държавата и се управляват от съответните служби на последната.“

Всѣки единъ от тия фондове се използва за нуждите на окръга, съ огледъ на които е създаденъ“.

Председателят: Моля ония г. г. народни представители, които приемат чл. 11, както се доложи, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ С. Йовевъ (д): (Чете)

„Чл. 12. Имотите, вземанията, както и дълговете на окръжните съвети към държавни и окръжни служители, частни лица, банки и обществени учреждения се прехвърлят върху държавата“.

Комисията предвидѣ към този членъ една забележка, която има следното съдържание: (Чете): „Забележка. Досегашните окръжни стопанства „Св. Константинъ“ при гр. Варна, „Св. Георги“ при гр. Анхиадо и „Св. Анастасия“ при гр. Бургазъ се отстъпват: първото на Варненската градска община; второто на Анхиадската градска община и третото на Бургазката градска община.“

Окръжните минерални бани край гр. Хасково се отстъпват на Хасковската градска община.

Построената от Плъвенската окръжна постоянна комисия сграда за окръжно сиропиталище въ гр. Плъвень се отстъпва на Плъвенската градска община.

Стопанското предприятие „Автомобилно съобщение“ при Петричката окръжна постоянна комисия, съ цѣлия си инвентаръ се прехвърля върху Банската градска община“.

Председателят: Има думата народниятъ представителъ г. Цвѣтко Таслаковъ.

Ц. Таслаковъ (д): Г. г. народни представители! За постройката на държавното сиропиталище презъ 1925 г. Плъвенската община е дала едно мѣсто отъ 6.700 кв. м. Тѣй сѣщо за постройката на окръжна ветеринарна лѣчебница презъ 1924 г. Плъвенската община е дала друго едно мѣсто отъ 5.000 кв. м. И дветѣ мѣста сѣ дадени подъ едно условие: когато мине нуждата отъ тия здания за държавата, тѣ да бѣдатъ отстъпени на градската община за нейните нужди.

Они денъ, когато се разглеждаше този законопроектъ въ комисията, комисията възприе за сиропиталището да бѣде зданието отстъпено на градската община поради тия именно условия, които току-що ви казахъ. Подъ същите условия тя е дала мѣсто и за окръжната ветеринарна лѣчебница. Общината е дала мѣстата за тия две постройки подъ условие, че тѣ ще се отстъпятъ на нея, щомъ като нуждата отъ тѣхъ за държавата премине.

Днесъ въ Плъвень има построена нова държавна, твърде обширна, ветеринарна лѣчебница, тѣй щото отъ малката окръжна лѣчебница нѣма никаква нужда. Независимо отъ това, до самата тази лѣчебница е построена модерната клиника на Плъвенската община, заедно съ хладилникъ за охлаждане и приготвяване на месо за износъ въ странство. Това здание, тѣй близко, свършено непосредствено, почти едно до друго, съ хладилницата, става твърде необходимо днесъ на общината, защото тамъ ще бѣде преглежданъ всичкиятъ добитѣкъ, който се коли за приготвяване на замразено месо за износъ.

Ето защо общината иска да ѝ се отстъпятъ тия сгради споредъ условието, което е било уговорено при построяването имъ, когато тя е отстъпила тия общински мѣста. Ако това ние не направимъ тукъ, утре може да възникнатъ никому ненуждни процеси.

Комисията, която разгледа този въпросъ, вече отстъпи едното здание. По едно недоразумение само за второто здание не се направи нищо. Ето защо азъ ходатайствувамъ предъ Народното събрание да уважи това мое искане, което е твърде справедливо и обосновано юридически: да отстъпи и зданието окръжната ветеринарна лѣчебница на Плъвенската община. Вѣрвамъ, че съ това ще се съгласи и г. министърътъ на вътрешните работи.

Председателят: Моля, направете предложението си писмено.

Има думата г. министърътъ на търговията, промишлеността и труда.

Министъръ Д. Гичевъ: Г. г. народни представители! Позволявамъ си да взема думата, понеже нѣкои отъ тѣзи имоти по текста и смисъла на законопроекта трѣбва да прѣминатъ подъ управлението на Министерството на търговията. Азъ смѣтамъ, че по начало единъ пътъ прието, какво държавата приема всички дългове и цѣлия пасивъ на окръжните постоянни комисии, като се задължава, отъ друга страна, съ издрѣжката на всички тия служби, чието съществуване е необходимо да продължава по-нататѣкъ, тя не може въ същото време да се откаже отъ имотите и богатствата, които биха останали отъ постоянните комисии, или да отстъпи на нѣкои градове единъ или два имота, защото случайно се намѣрили застъпници на каузата на тия градове. Има начинъ и редъ за отстъпване държавни имоти на градски и селски общини и тамъ, дето впоследствие това би се указало нужно и полезно, би могло да стане. Азъ не разбирамъ защо Хасковските минерални бани, които отстоятъ на 25—30 км. отъ градъ Хасково и сѣ въ землището на други общини, трѣбва сега, въпрѣки закона за минералните богатства, да бѣдатъ отстъпени на Хасковската градска община! Не разбирамъ защо зданието, въ което се помѣщава промишленото училище въ Плъвень, трѣбва да се отстъпи на общината? Ако общината има наистина голѣма нужда и иска да го вземе, азъ не бихъ се противопоставилъ на волята на народното представителство. Но тогава Плъвень трѣбва да знае, че ще има едно здание, но ще загуби едно училище, защото ние поемаме неговата издрѣжка — на персонала, веществени разходи и прочее — но не можемъ плюсъ това да прибавимъ и плащането на наемъ на едно помѣщение, което сега е въ наши ръце. Затова азъ бихъ молилъ тази добавка, предложена отъ комисията, да се отхвърли.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Решенията на комисията не сѣ още приети.

С. Мошановъ (д. ср): Само че по-хубаво е Вие да държите юздитѣ, защото иначе много нѣщо ще се обѣрка.

Министъръ Д. Гичевъ: Ако е въпросъ да се харесаме на градовете и да правимъ агитация, то е друго.

Председателят: Има думата народниятъ представителъ г. Едрю Шидерски.

Е. Шидерски (з): Г. г. народни представители! Къмъ чл. 12 комисията е прибавила една забележка, съ която иска да се раздадатъ нѣкои окръжни стопанства при манастирите, както и други окръжни стопанства на отдѣлни общини. Азъ смѣтамъ, че това е свършено неправилно. Напр., на гр. Анхиадо се дава окръжното стопанство при манастира „Св. Георги“ съ 2 или 3 хиляди декара земя. Какъ ние ще отстъпимъ на една община едно толкова голѣмо стопанство!

Азъ смѣтамъ, че тази бележка трѣбва да се отхвърли. Ако може и ако следва да се дадатъ тия стопанства на отдѣлни общини, нека Министерскиятъ съветъ да обмисли начина за това и съ единъ специаленъ законъ да ги разпредѣли. Съ какво право ще се дава на една община известенъ имотъ, когато той е на окръга? Съ това се облагодетелствуватъ известни общини. Затова азъ моля да не се гласува тази забележка и имотите да останатъ къмъ държавата.

Министъръ Д. Гичевъ: Впоследствие тия, които трѣбва, ще се дадатъ на общините.

А. Циганчевъ (з): Не по такъвъ начинъ.

Председателът: Има думата народният представител г. Михаил Бойчиновъ.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Аз ще подкрепя искането на г. Таслаковъ да се отстъпи на Плевенската градска община построената от Плевенската постоянна комисия окръжна ветеринарна лечебница.

Д. Нейковъ (с. д): Това е и решението на комисията.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Плевенската градска община е направила две искания. Едното е да ѝ се отстъпи зданието, построено от постоянната комисия за окръжно сиропиталище, въ което днес се помъщава кошничарското училище, което се издържа от държавата, и другото — да ѝ се отстъпи окръжната ветеринарна лечебница. Към тия основания, които изтъкна г. Таслаковъ, аз имамъ да прибавя и следното.

Когато аз бяхъ председател на постоянната комисия, тогава се строиха и дветъ тия постройки. Въ преговоритъ, които се заведоха между окръжния съветъ и общината, Плевенската градска община изрично си запази правото да ѝ бъдат отстъпени тия постройки, когато тѣ ще изиграятъ онай роль, за която въ момента, когато сѣ се строили, сѣ били предназначени. Общината отстъпи на постоянната комисия ценни мѣста. Мѣстото, на което е построено окръжното сиропиталище, се намира въ хубавъ центъръ на града. По пространство и по оценка, то е равноценно на постройката. Независимо отъ това, то се намира въ единъ новозастроенъ кварталъ и при една голѣма нужда отъ училищна сграда за тоя кварталъ. И още когато общината се съгласяваше да отстъпи на постоянната комисия мѣстото за постройка на зданието за сиропиталището, още тогава въ протокола, размѣненъ между дветъ учреждения, изрично се подчерта, че следъ като това здание изиграе своята роль като сиропиталищна сграда, то ще премине въ собственостъ на общината за квартално училище.

Тия отношения, г-да, сѣ установени протоколно; тѣ сѣ договорни отношения. Ако тѣ не бѣха уговорени навремето си, въ никой случай общината нѣмаше да даде тия мѣста. И сега, ако Народното събрание не се съгласи да оформи просто това, ние ще бъдемъ изправени предъ процесъ, така да се каже, между държавата, евентуално, и общината. Не е нужно да се създава такъвъ процесъ. Това здание не може да служи повече за сиропиталище, защото тамъ нѣма вече сираци отъ войната.

Министъръ Д. Гичевъ: То въ момента е училище.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): То е училище; тамъ се помъщава кошничарското училище. Г. министре! Вие правите една грѣшка, като смѣтате, че това училище е поето отъ държавата — то си е било всѣкога държавно; съществуващото въ Плевенъ кошничарско училище, отъ деня на създаването му и до днесъ, си е държавно училище, само че до миналата година имаше едно подпомагане на това училище отъ страна на градската община и постоянната комисия, което се състоеше въ поемане наема: постоянната комисия и общината плащаха по равно наема на зданието, кждето се помъщаваше това училище. Следъ като, обаче, военитѣ освободиха окръжното здание — сиропиталището и пансиона за сирацитѣ отъ войната — тогава, по споразумение между общината и окръжната постоянна комисия, кошничарското училище бѣше премѣстено въ окръжното здание, кждето и понастоящемъ се помъщава. Толкова, г-да, по въпроса за първото здание, отстъпването на което е възприето и отъ комисията и го виждаме въ забележката, която се предлага къмъ чл. 12.

Що се касае до второто здание, което общината иска, ще кажа, че въ 1924 г. Плевенската градска община замисли да създаде, съ съдействието на окръгъ и на държавата, една модерна кланица, единъ модеренъ пазаръ, защото известно е на всички, че гр. Плевенъ е центъръ на една търговия на хубавото искърско говедо. Плевенскиятъ пазаръ е известенъ не само въ България — той е известенъ и въ съседнитѣ намъ държави. Тогава, когато ние имаме по-нормални търговски отношения съ нашитѣ съседи, всѣки петъченъ денъ на нашия пазаръ се намираха купувачи, било отъ Гърция, било отъ Турция, а не бѣха рѣдко случаи да се явяватъ купувачи и отъ Албания, които да търсятъ искърско говедо, искърски добитѣкъ.

За да видите отъ колко голѣмо значение е пазарътъ на добитѣкъ въ Плевенъ, азъ ще ви посоча само една цифра. Интизапътъ се отдава на предприемачъ и е стигналъ до

цифрата 3 милиона лева приходъ за градската община. Вие знаете, че интизапътъ съставлява единъ процентъ, една връхнина, която се събира върху пазарната стойност на добитѣка, предметъ на сдѣлките, които се извършватъ. И като имате предъ видъ, че интизапътъ съставлява 3%, то значи, че плевенскиятъ пазаръ върши единъ оборотъ отъ около 30 милиона лева.

Ако азъ се простирамъ, г-да, да ви подчертавамъ значението на пазара, то е, за да ви обясня защо трѣбваше държавата, окръгъ и община да обединятъ усилията си, за да направятъ единъ напълно завършенъ модеренъ пазаръ. Общината отпусна 10 декара мѣсто, държавата даде 1 милионъ лева за ограждането му. Въ това мѣсто се помъщава пазарътъ. Непосрѣдствено до него общината построи една нова кланица съ хладилно помъщение, която кланица, когато бѣде напълно завършена, ще струва всичко 16 милиона лева. Помощта, съдействието на окръгъ за тоя пазаръ, който има значение не само за гр. Плевенъ, но и за цѣлия окръгъ, се изрази въ създаването на една окръжна ветеринарна лечебница, която да бѣде въ връзка и съ пазара и съ кланицата. Ветеринарниятъ лѣкаръ при пазара бѣде на стражъ, на постъ касателно здравето на добитѣка, който ще бѣде излаганъ тамъ; а по отношение на общинската кланица той ще играе ролята на лѣкаръ-хигиенистъ, бактериологъ и т. н.

Понеже така се замисли въпросътъ първоначално още, когато общината трѣбваше да отстъпи мѣсто на окръжната постоянна комисия, тя, както при първия случай, така и сега, при втория случай, пакъ сложи условие, че тогава, когато бѣде завършено отъ страна на държавата ограждането на пазара, тогава, когато отъ страна на общината бѣде построена модерна скотобойна, окръгътъ е длъженъ да отстъпи зданието, което се построява на общинско мѣсто, на едно мѣсто отъ около 6 хиляди квадратни метра, непосредствено до града, до новата гара, мѣсто, което по днешнитѣ цени струва 30—40 л. метърътъ, едно мѣсто, което има пълна равностойностъ на сградата, която е построена на него.

Но, г. г. народни представители, г. министърътъ на търговията, като изказа едни общи сѣждения, искаше да вземе една позиция, че специално, ако щете, за Плевенската община Народното събрание не би трѣбвало да бѣде така щедро въ този моментъ. Позволете ми въ отговоръ на това, което каза г. министърътъ на търговията, да ви кажа, че въ този моментъ, когато вие ликвидирате окръжнитѣ съвети, българската държава се обогатява отъ Плевенския окръгъ съ постройки на стойностъ 40 милиона лева. Само въ гр. Плевенъ, въ центъра на града, има построено едно монументално окръжно здание, което струва 20 милиона лева. Въ гр. Тетевенъ държавата въ този моментъ, следъ като ние гласуваме законопроекта, ще получи единъ комплексъ отъ постройки, които струватъ 6 милиона лева и които съставляватъ всичкитѣ необходими сѣоръжения на едно първостепенно професионално училище, кжавото е Тетевенското, което по нищо не отстъпва на Русенското държавно професионално училище. Независимо отъ това, държавата ще получи единъ хирургически павилионъ, построенъ отъ окръжната постоянна комисия при Ловчанската държавна болница, заедно съ единъ рентгеновъ институтъ, кждето сѣ хвърлени 2½ милиона лева окръжни сѣрѣства.

Азъ нѣма да изброявамъ цѣлата върволица недвижими имоти, които държавата ще получи. Достатъчно е да ви кажа, че цѣлата имотностъ на Плевенската окръжна постоянна комисия, изразена въ собствени сгради на стойностъ 40 милиона лева, минава върху държавата срещу едно задължение само отъ 5 милиона лева. Срещу единъ дългъ на окръга общо отъ 5 милиона лева, държавата ще поеме една имотностъ отъ 40 милиона лева!

Г. г. народни представители! Азъ искамъ да изтъкна още аргументи, защо гр. Плевенъ има право да иска въ този моментъ да му бѣде отстъпена сградата на окръжната ветеринарна лечебница. Всички тия здания, които азъ ви наброихъ и на които стойността възлиза на 40 милиона лева, сѣ построени съ сѣрѣства, добити отъ окръжни връхнини, отъ окръжни проценти.

А. Стоевъ (з): Кой ще използва сега тия имоти — наши пакъ плевенци!

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Само гр. Плевенъ — провърено при данъчнитѣ власти въ града — плаща връхнини, равни по размѣръ на всичко онова, което плаща цѣлата околия. Е добре, г-да, ако цѣлиятъ окръгъ е участвувалъ въ създаването на тая имотностъ; ако тия имоти, бидейки народни, минаватъ на държавата — която е на на-

рода — нѣматъ ли право въ тоя моментъ да искатъ плѣвенскитѣ граждани — така поставенъ въпросътъ най-после — като сж участвували въ създаването това обществено благо, като сж давали за него, да получатъ тоя имотъ, който имъ е най-необходимъ сж огледъ на тѣхното пазарище?

Предъ видъ на всички тия съображения, азъ моля Народното събрание да се съгласи да приеме предложението на г. Таслакова, да се отстъпи на Плѣвенската градска община зданието на окръжната ветеринарна лѣчебница, което струва само 300 хиляди лева.

Министъръ К. Муравиевъ: А лѣчебница къде ще има?

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Общината ще я поддържа.

Министъръ К. Муравиевъ: Значи, държавата да си построи ново здание?

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Нѣма нужда отъ ново здание.

Г-да! Азъ пропуснахъ да ви съобща и следното: Плѣвенската окръжна постоянна комисия е построила здания, въ които се помѣщаватъ околийски ветеринарни лѣчебници въ градоветъ и въ по-големитѣ села и важни скотовъдни центрове на окръга. Независимо отъ това, въ Плѣвенъ има държавенъ ветеринарно-бактериологически институтъ.

Отъ мнозинството: Още по-добре.

М. Бойчиновъ (д. сг. Ц): Има, виждате, едно приповтаряне на службитѣ и учрежденията. И азъ ви моля, недейте съ едно отрицателно отнасяне къмъ тоя въпросъ да огорчите Плѣвенския окръгъ, който въ този моментъ, когато се ликвидиратъ окръжнитѣ съвети, поднася единъ даръ на държавата отъ 35 милиона лева. (Глъчка)

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Александъръ Пиронковъ.

А. Пиронковъ (д. сг.): Г. г. народни представители! Само нѣколко думи за изяснение на въпроса предъ г. г. министритѣ на търговията и на земледѣлието.

Сиропиталището въ Плѣвенъ се построи на едно място, което бѣше определено за площадъ. Но предъ видъ на голѣмата нужда отъ сиропиталище и предъ видъ на това, че сирацитѣ отъ войната ще бждатъ отгледани следъ известенъ периодъ време и по такъвъ начинъ сиропиталището ще стане излишно, общината се съгласи да даде тоя площадъ, за да се построи това здание, знаейки, че тая нужда ще бжде временна, че сирацитѣ ще порастнатъ и зданието ще остане свободно; още повече, че окръжната постоянна комисия се задължи да повърне зданието на общината, която да го използва за въ бждеще за училище. Преди да се вдигне сиропиталището, кошничарското училище бѣше премѣстено отъ Никополъ въ Плѣвенъ. Общината, въ съгласие съ окръжната постоянна комисия, нае здание — държавата не плащаше за наемъ — и кошничарското училище биде настанено въ частно помѣщение. Съ освобождаването зданието на сиропиталището, турна се това кошничарско училище тамъ.

Ние казваме: понеже окръжната постоянна комисия построи това здание при условие да го даде на общината, щомъ мине нуждата отъ него, и понеже това здание не е нужно вече на окръжната постоянна комисия, а и окръжниятъ съветъ престава да съществува, настѣпилъ е моментътъ той да си изпълни задължението и да повърне на общината това здание. Затуй и комисията по Министерството на вътрешнитѣ работи е възприела тая забележка къмъ чл. 12.

Колкото се касае до кошничарското училище, понеже градската община ще употреби това здание за основно училище, тя ще намѣри друго помѣщение на кошничарското училище, ще го издѣржа, както досега — ще плати наема. Ако тая нужда за основно училище тамъ не е належаща, то ще продължава да се помѣщава тамъ. Следователно, не се касае до едно подаяние.

По отношение на окръжната ветеринарна лѣчебница въпросътъ се изясни отъ господата, преди мене. Тамъ се касае за единъ комплектъ: модерна клиника, хладилникъ, пазарище, а сжщевременно и лѣчебница. И въ тая хармония се-строиха тѣзи здания. Не е само това, което ще видите вие на Плѣвенската община — едно здание за 300.000 л. Държавата даде на Плѣвенската община за хладилникъ единъ и половина милиона лева помощъ и за това пазарище 1 милионъ лева. Тѣ не сж завършени още.

Сигурно сж огледъ на една политика, да се използва плѣвенскитѣ пазаръ по отношение на добитѣкъ, по отношение на износъ на добитѣкъ и т. н., и за въ бждеще държавата ще подпомогне общината, заедно да изградятъ единъ комплектъ: модеренъ пазаръ, модерна клиника, модеренъ хладилникъ и ветеринарна лѣчебница.

Заради туй ние казваме, вмѣсто да се строи ново здание, понеже това нѣма да бжде нужно на държавата, туй здание, което е непосредствено до клиниката, да се отстъпи на общината. Не се касае за друго, не се касае да се прави подаяние. Колкото се касае до държавата, тя си има вече построенъ ветеринарно-лѣчебенъ институтъ въ центъра на града. Така ще има две здания. Нѣма да има нужда държавата отъ това здание, нито пъкъ досега е имала такава, или, ако е имала, тя сигурно щѣше да си построи такова здание. Тамъ е въпросътъ — не се касае за подаяние, а се касае за доизкарването на едно дѣло, което се координира между окръжната постоянна комисия, общината и държавата. И да го вземе държавата, сигурно ще бжде принудена или да го преотстъпи, или да дава срѣдства да подпомага общината да си строи ново.

Това сж съображенията. Първото комисията го е възприела. Ше моля и второто да бжде възприето, именно предложението на г. Таслаковъ, да се отстъпи ветеринарната лѣчебница. Това е една програма, въ която е участвувала и окръжната постоянна комисия, и общината, и държавата и въ която тя ще участвува и за въ бждеще, защото не е завършена.

Председателъ: Има думата народниятъ представителъ г. Ради Василевъ.

Р. Василевъ (д. сг.): Г. г. народни представители! Недейте смѣта, че се излиза тукъ да се говори само отъ нѣкакъвъ си локаленъ патриотизъмъ. Ако днесъ се ликвидира съ едни институти, каквито сж окръжнитѣ съвети, очевидно е, че при тая ликвидация Народното събрание ще трѣбва да реши, какво да стане съ имотитѣ на тѣзи институти. И формално най-правилното е да се реши съ този законопроектъ, какво да стане съ тѣзи имущества, които притежаватъ окръжнитѣ съвети. Ако ние съ решение на прошетарната комисия на едно четене често пѣти даваме грамадни държавни имущества, толкозъ по-правилно е днесъ съ единъ законъ, когато става ликвидация на единъ институтъ, да си кажемъ думата. Другъ е въпросътъ, къде ще намѣримъ за целесъобразно да оставимъ известни имущества за държавата, за други институти, които пакъ сж въ тая държава, които сж пакъ въ рамкитѣ, въ основитѣ на държавното управление.

Е. Шидерски (з): Трѣбва съ специаленъ законъ да стане това, а не така инцидентно.

Р. Василевъ (д. сг.): Г. г. народни представители! Нека запазимъ спокойствие, да разрешимъ въпроситѣ тѣй, както прилича на хора, които сж дошли разумно да решаватъ.

Азъ ще кажа нѣколко думи за едно стопанство, което се отстъпва на Варненската община, понеже го познавамъ добре. Отстъпва се курортното стопанство „Св. Константинъ“ на Варненската градска община. Комисията е имала известни съображения за това, и азъ ще трѣбва да аргументирамъ, защо именно комисията е взела това решение.

Нека се има предъ видъ, г. г. народни представители, че това е едно стопанство курортно, което за своето поддържане, за обзавеждане и за експлоатиране, има нужда отъ едни грижи много по-големи, отколкото сж грижитѣ обикновено въ други стопанства и че това стопанство, което се намира на около 9 км. отъ града Варна и почти се е съединило съ курортното крайбрежие на града, въ случая най-рационално ще се експлоатира, ще се наглежда отъ друго едно курортно стопанство, съседно съ него. Това е курортното стопанство на Варненската градска община, което днесъ е отдѣлено отъ общинския съветъ като самостоятелно предприятие съ свой директоръ и което има за задача преди всичко да развие града Варна въ курортно отношение, за да подпомага на този градъ. Сами признавате, че този градъ е изпадналъ въ тежко положение и мизерия поради нещастната война, която му откъсна хинтерланда, съ мирния договоръ, и въ който градъ, забележете, има вече население 65.000 души, което е поставено въ много тежки условия, може би, най-тежкитѣ отъ всички градове въ България. Та казвамъ, всичкото стремление на варненското гражданство и на държавата, да подпомогне града поне въ курортно отношение, да привлече и мѣстни граждани, и чужденци, та съ нѣщо да улесни поминъка на тоя градъ, би се спънало отъ едно

второ курортно стопанство, което ще е управлявано от един друг институт, какъвто е държавата. Тия две съседни курортни стопанства ще имат нужда за издръжка, ще има да се харчи много от държавата, но често пъти ще има съревнувание, конкуренция и конфликти, които могат да напакостят и на двете стопанства. А имайте предъ видъ, че курортното стопанство „Св. Константин“ не е така доходно. То си е обременено съ специални задължения за водоснабдяване и други, и то има нѣколко милиона лева задължения, които ще поеме пакъ общината. Ако ги вземе държавата, поради изплащането на анюитетитъ, не ще стигнатъ срѣдства за нуждитъ на стопанството. Само Варненската градска община, която за своето предприятие има готовъ персоналъ, има готови грижи, ако тя издръжа това стопанство ще има смѣтка, и то ще може да се рентира. Забележете, г. г. народни представители, че това не е една минерална баня, която е отворена за по-голямъ периодъ време. Тукъ всичко на всичко само 1½—2 месеца може да се използва. Другото време не може да се използва, понеже времето не позволява. Не е, повтарямъ, минерална баня, която съ по-малко грижи може да даде рента на държавата. Тукъ се искатъ специални грижи, много по-големи грижи. А такива ще даде едно курортно стопанство, единъ институтъ, какъвто е предприятието на Варненската градска община, която употребява специални грижи, специални срѣдства, специални способности, за да може да привлече повече хора въ Варна, заедно съ това, което ще има и въ манастира „Св. Константин“. Отъ друга страна, то не е така доходно като стопанско предприятие, да има големи имоти, за да може министерството да го използва за други цели. То трѣбва да остане за целитъ, за които е съществувало.

По всички тѣзи съображения комисията много правилно е намѣрила, че то ще бѣде рационално използвано и експлоатирано само ако е къмъ Варненската градска община, която има тоже курортно предприятие. И затуй по отношение на него поне азъ мисля, че г. министърътъ на земледѣлието и държавнитъ имоти нѣма да има нищо противъ да се отстъпи на Варненската община това стопанство, не за да направи подавание на града Варна — не, а за целесобразното използване на това стопанство и безспорно за подтикване поминъка на тоя нещастенъ градъ.

Председателътъ: Има думата г. министърътъ на земледѣлието и държавнитъ имоти.

Министъръ К. Муравиевъ: Г. г. народни представители! Тѣй както се развиватъ дебатитъ по чл. 12, ще се дойде дотамъ, че държавата ще поеме задълженията само на окръжнитъ съвети. Въ едно заседание, когато се разисква законопроектъ за увеличаване приходитъ на държавата; когато държавата търси отвсѣкжде да намѣри приходи чрезъ големи облози, ние, закривайки окръжнитъ съвети, искаме да вземемъ самъ задълженията на тѣзи съвети, а имотитъ да ги оставимъ на респективнитъ общини! И азъ виждамъ, че се готвятъ да искатъ болница за Еленска околия, Пазарджишката община ще иска...

А. Буковъ (з): Азъ искамъ една баня, Нареченската, да се даде на общината.

Министъръ К. Муравиевъ: Г. Ради Василевъ каза, че ще трѣбва да вървимъ по пътя, по който върви прошектарната комисия.

Р. Василевъ (д. сг): Не казвамъ това.

Министъръ К. Муравиевъ: Ако при отдѣленъ случай, когато трѣбва да се отстъпи 100 декара заклеявѣла гора, се прави отдѣлна щателна анкета и следъ това Парламентътъ се произнася, дали трѣбва да се даде или не, не трѣбва тѣй бързо да се взематъ рѣшения за едни имоти, положението на които никой не знае какво е. Току-що г. Ради Василевъ каза, че манастирътъ „Св. Константин“ има едни задължения отъ 10 милиона лева.

Р. Василевъ (д. сг): Не мога да ви кажа точно колко сж.

Нѣкой отъ сговориститъ: 3 милиона лева.

Министъръ К. Муравиевъ: Както е направена забележката, ако тя бѣше гласувана, ние ще дадемъ манастира, а задълженията ще останатъ на държавата. Въ сѣщностъ, ние не знаемъ, дали нѣма и други задължения. По принципъ азъ не виждамъ министерството да има нищо противъ да се отстъпи манастирътъ „Св. Константин“ на Варненската община, но има други едни имоти, за които

трѣбва да се проучи, въ какво положение сж, за каква целъ сж създадени и дали е подходяще и тѣ да се дадатъ на съответнитъ общини.

Ето защо азъ моля народното представителство да отложи разрешението на този въпросъ съ предложената забележка за отдѣленъ случай, следъ като бѣде проучено основно положението, въ което се намиратъ тия имоти. (Ржкоплѣскания отъ земледѣлицитъ)

А. Капитановъ (з): Съ отдѣленъ законъ.

Председателътъ: Има думата народниятъ представителъ г. Антонъ Кантарджиевъ.

А. Кантарджиевъ (д): Г. г. народни представители! Вземамъ думата не за да пледирамъ каузата на тогоя или на оногоя, не да защита интереса на този или онзи градъ, а за да разсѣя едно заблуждение, което се хвърля тукъ, поради непознаване на въпроса. Не е вѣрно, че държавата взема само служби и задължения отъ окръжнитъ съвети и срещу това не получава никакъвъ еквивалентъ. Държавата, освенъ че получава имотитъ на окръжнитъ съвети, сега ще изразходва и окръжнитъ врѣхнини, които сж надъ 250 милиона лева и които досега се използваша отъ окръжнитъ съвети. Да се поддържа, следователно, че държавата, съ този законъ за закриване окръжнитъ съвети, се товари само съ задължения, безъ да получи никакъвъ еквивалентъ въ имуществени права, е едно заблуждение.

Министъръ К. Муравиевъ: Не е така.

Ц. Таслаковъ (д): За 500 милиона здания ѝ отстъпватъ.

Министъръ Д. Гичевъ: Нали затова ги закриваме — да спечели държавата и да намали разходите.

А. Кантарджиевъ (д): И най-закоравѣлиятъ противникъ на окръжнитъ съвети ще се убеди, че съ тази работа, освенъ че се нанася една голема пакостъ въ отправление функциитъ на държавата, ами се внася единъ страшенъ технически хаосъ, който ще срещнемъ, когато дойде да приемаме бюджетитъ. Тогавъ ще видимъ колко леко сме погледнали, когато съ единъ замахъ сме решили да унищожимъ тия самоуправителни тѣла. Не желая да споря по този въпросъ: азъ си казахъ думата тамъ, където трѣбваше да я кажа, и предъ своята съвестъ съмъ спокоенъ.

Но азъ пакъ искамъ да спра вашето внимание върху едно обстоятелство. Ще ви дамъ нѣкои цифри, които въ тоя моментъ случайно се въртятъ въ моята глава — ако знаехъ, че ще стане нужда, щѣхъ да ви донеса маса цифри — за да ви убедя въ абсолютната правота на каузата, която пледирамъ и въ абсолютната справедливостъ на рѣшението, което взема комисията. Само отъ Софийския окръжъ държавата получава имоти за 182 милиона лева и то като не се смѣта онова, върху което има посадки, онова, върху което има направени постройки, онова, което се нарича земя. Само имотитъ, безъ тая земя, която не се оценява, струватъ 182 милиона лева, начело съ този дворецъ, нареченъ окръжна палата въ София, който струва 72 милиона лева. Освенъ това се даватъ 250—300 милиона лева отъ окръжнитъ врѣхнини, които, по начина, по който се процедира, ще отидатъ да се използватъ за отпращането на функциитъ, които държавата поема сега отъ окръжнитъ съвети.

Недейте забравя и друго едно обстоятелство, че окръжнитъ постоянни комисии и окръжнитъ съвети се издръжаха отъ онова, което даваха градоветъ, за да не получатъ тѣ нищо отъ онова, което даватъ. (Възражения отъ земледѣлицитъ)

Е. Шидерски (з): Значи, селата нищо не сж давали?

А. Кантарджиевъ (д): Азъ не съмъ на публично агитационно събрание, за да приказвамъ приказки отъ Андерсена или отъ 1001 нощъ. Отъ 35 милиона лева приходи на Софийския окръженъ съветъ, 31 милиона и нѣколко стотинъ хиляди лева, не помня точно, дава гр. София, който не взема пукната пара.

С. Патева (з): Знаете ли колко приходи взема гр. София? (Глъчка)

А. Кантарджиевъ (д): Азъ не мѣря съ масшабъ само на гр. Свиленградъ. Позволете ми да Ви кажа, че познавамъ

тоя въпросъ, за да нѣма нужда да ме апострофирате. Отъ 15 милиона лева кръгло, ми се струва — ще ме поправи г. Бойчиновъ, ако бъркамъ — . . .

М. Бойчиновъ (д. ст. Ц): 18 милиона лева.

А. Кантарджиевъ (д): . . . да, отъ 18 милиона лева, бюджетъ на Плевенския окръженъ съветъ, ми се струва, 14 милиона лева съ приходи, които идватъ отъ градовете. Азъ не пледирамъ отдѣлна кауза и нека не бѣда разбиратъ криво. Такова е устройството на института, че този, който има по-големо имотно състояние; този, който има повече благоустройство, повече хигиена, ще даде, по принципа на обществената солидарностъ, на този, който нѣма — градътъ на селото. Не съмъ билъ противъ тая организация, нѣма и да бѣда, напротивъ, винаги съмъ билъ неинъ горещъ привърженикъ.

Когато това даватъ окръжниятъ постоянни комисии, какво казва комисията въ решението си? „Дайте известни стопанства на отдѣлнитъ общини“. Какво има да ви шокира, примѣрно, това, че Варненската община ще вземе манастира „Св. Константинъ“?

Т. Бошнаковъ (з): Имоти на цѣль единъ окръгъ какъ може да се дадатъ на една отдѣлна община? (Глъчка)

А. Кантарджиевъ (д): Г. Бошнаковъ! Съ този апострофъ нѣма да ме убедите въ противното. Този апострофъ е съвършено излишенъ. Азъ ви казвамъ пакъ, нѣма тукъ сериозенъ човѣкъ, който да може да даде единъ сериозенъ аргументъ, че ако държавата, такава, каквато я знаемъ днесъ, . . .

Т. Бошнаковъ (з): Това е голѣма дума.

А. Кантарджиевъ (д): Ако сте по-сериозенъ, излѣзте и дайте аргументъ да го чуемъ. — . . . вземе „Св. Константинъ“, ще може да го експлоатира по-добре, отколкото би го експлоатирала общината. Знаемъ отъ политическата икономия и отъ финансовата наука, че държавата е винаги лошъ стопанинъ. Ако ние вчера гласувахме единъ законопроектъ за облекчение на общинитъ, за стабилизирани финансово на общинитъ, днесъ ние нѣмаме никакво основание, никакъвъ резонъ — може да сме допуснали известни грѣшки, това е другъ въпросъ — да кажемъ, че държавата трѣбва да прибере всичко въ себе си само отъ любовъ къмъ изкуството. Ако ние имаме възможностъ да подпомогнемъ известна община, да я закрепимъ, ние ще трѣбва да направимъ това и, както е въ случая съ Варненската община, да отстапимъ на тая последната това стопанство „Св. Константинъ“. Азъ не искамъ да пледирамъ тукъ каузата на гр. Варна, не искамъ да ви убеждавамъ въ нейната правота, защото смѣтамъ, че всички сте убедени, че Варненската община може и се издържа изключително отъ курорта, както и редица други мѣста въ България, като, напр., Копривница, Пирдовъ, Тетевенъ, Берковица. Ако трѣбва да създадемъ благосъстояние на единъ градъ като Варна, следъ като му бѣ взетъ хинтерландътъ — Добруджа, какво по-естествено отъ това, да му се даде туй стопанство, за да може да живѣе? Гр. Варна не повдигна въпроса предъ арбитражния съдъ за това стопанство, защото можеше въобще България да го изгуби. Или мислите, че въ парламентарната комисия по Министерството на вътрешнитъ работи се гледа леко, несериозно на тѣзи въпроси? Тамъ, въ комисията, бѣха и приятели на г. Едрю Шидерски. И когато се разглеждаше въпросътъ за Плевенската община, каза се, че Плевенската община, ако отиде въ съдъ, мимо всѣки законъ ще си вземе тѣзи две сгради, защото е сключила договоръ съ отлагателни условия и никакъвъ вашъ вотъ не може да разреши този въпросъ. Съ какво право ще поддържате вие вашата теза?

Е. Шидерски (з): 3.000 декара съ. Какъ ще ги дадешъ?

А. Кантарджиевъ (д): Може да бѣдатъ 33.000 декара — не може да се поддържа сериозно тезата. И така да е, но държавата взема повече активъ, отколкото пасивъ. Плевенската община има 5 милиона лева задължения, а Софийската окръжна постоянна комисия нѣма задължения, а ви дава 200 милиона лева. Защо трѣбва така да се приказва, или защото село Страджа, селото на Едрю Шидерски, не може да глътне нищо? Това не е аргументъ.

Е. Шидерски (з): 3—4.000 декара лозя, какъ ще ги дадешъ? Ти не познавашъ работата.

А. Кантарджиевъ (д): Ако бѣха 2.800 декара, щѣше ли да се промѣни работата? Г. Едрю Шидерски е наученъ да

прави политика по другъ начинъ. Когато, обаче, е въпросъ да се извърши една обществена полезна работа, г. Едрю Шидерски вади аргументъ и казва: манастирътъ има 3.000 декара имоти, следователно, не може да се даде.

Е. Шидерски (з): Разбира се.

А. Кантарджиевъ (д): А Анхиало, Бургазъ, Месемврия, Созополъ и Ахтополъ всичкитъ вървятъ въ този пътъ — да се издържатъ отъ курорта. Този е пътътъ, който се цели. Вие онзи день отказате комарджийницата, която искаше да открие гр. Варна и направихте грѣшка. (Възражения отъ земледѣлцитъ) Вие днесъ не ще дадете и манастира. Следъ като ги лишихте отъ удоволствието да играятъ комаръ, дайте имъ удоволствието да се молятъ въ този манастиръ за прощаване на своитъ грѣхове и на вашитъ.

Отъ мнозинството: Ей-й-й! (Оживление. Шумъ)

Председателътъ: (Звъни) Има думата народниятъ представителъ г. Желябовъ.

Ж. Желябовъ (р): Г. г. народни представители! Може би основателни сѣ сѣжденията на г. министра на земледѣлието по отношение на известни имоти, които бѣха включени отъ комисията въ забележката къмъ чл. 12. Обаче азъ намирамъ, че тѣзи сѣждения не могатъ да бѣдатъ приложени и по отношение на курортното стопанство манастира „Св. Константинъ“.

Г. г. народни представители! Ако оня день основателно, отъ гледна точка на известни разбирания, вие отхвърлихте едно искане на Варненската община, днесъ азъ намирамъ, че нѣмате никакви основания да отхвърлите искането на Варненската община, което се възприе отъ комисията и което чувствавамъ, че г. министрътъ на земледѣлието е съгласенъ да бѣде удовлетворено, да бѣде дадено това стопанство на Варненската община. Това стопанство е 8 и половина километра отъ Варна. То се включва въ чертата, въ землището на Варненската община. То е заобиколено съ лозята на варненци; аленитъ сѣ продължение на аленитъ на варненската община. Общината издвигва много сѣдства. Тя харчи за пътѣ, харчи за реклами, всички посетители се регистриратъ въ курортното стопанство Варна и вие виждате каква непосредствена връзка има между курортното стопанство манастира „Св. Константинъ“ и Варненската община.

Г. г. народни представители! Трѣбва да преценимъ и отъ друга гледна точка искането на Варненската община. За мигъ ние трѣбва да се спремъ на това искане на Варненската община. Вие знаете, въ какво положение се намира тя. Градъ Варна днесъ не прилича на града отъ миналото, когато имаше интензивенъ търговски и стопански животъ. Днесъ имате единъ градъ, който се развива само въ едно отношение — въ курортно отношение. Тамъ търговията е замръзла. Тамъ цѣлиятъ другъ животъ е замръзълъ. Остава този градъ да се развива само въ курортно отношение. И ако държавата схваща правилно своята задача, тя трѣбва да направи всички жертви за повдигането на този градъ. Днесъ въ гр. Варна има около 25 хиляди души бѣжанци, дошли отъ Македония, Тракия и Добруджа, и тя трѣбва да търси поминъкъ за това население. Кѣде ще го намѣри? Населението на този градъ чака 2—3 месеца презъ време на курорта да даде своята стачка, занаятчията да продаде своето произведение, бакалинътъ да продаде своитъ продукти. Това е поминъкътъ на гр. Варна.

И азъ мисля, че нѣма да се намѣри българинъ, нѣма да се намѣри народенъ представителъ, който да не бѣде съгласенъ да бѣде дадено това стопанство на гр. Варна. (Възражения) Азъ схващамъ, че г. министрътъ на земледѣлието е съгласенъ съ това, само че той намира фирмални прѣчки.

Министръ Д. Гичевъ: Той каза, че по начало е съгласенъ.

Ж. Желябовъ (р): Азъ мисля, че нѣма формални прѣчки, г. министре! И затова ще моля да се съгласите, што манастирътъ „Св. Константинъ“ да бѣде даденъ на Варненската община.

Председателътъ: Има думата народниятъ представителъ г. Димитъръ Джанкардашлийски.

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Г. г. народни представители! Вземамъ думата съ едно голѣмо съжаление, че

съмъ предизвиканъ отъ казаното отъ народния представителъ г. Едрю Шидерски по отношение манастирѣтъ. Азъ не зная, дали нѣма да извърша едно голѣмо прегръщане, ако изнеса предъ г. г. народнитѣ представители фактитѣ, тъй както си сж тѣ, по кои начини окръжнитѣ постоянни комисии сж се сдобили съ тритѣ манастири, за които е въпросъ.

А. Радоловъ (з): А-а-а! Тамъ много далече ще отидемъ.

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Азъ не желая да дигамъ него крайчець, защото и въ моитѣ жили тече българска кръвь, както и въ вашитѣ.

Министъръ Д. Гичевъ: Ти го каза вече.

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Азъ правя само алузия за това. Г. г. народни представители! Азъ ще ви кажа, доколко този имотъ е собственост на постоянната комисия съ следнитѣ факти. Ние преди 20 дни имаме единъ процесъ съ постоянната комисия, който общината спечели, затова защото този имотъ е общински и никому другиму не принадлежи.

А специално за манастира ще ви кажа, че днесъ той е енорийска черква, обслужваща бѣжанския кварталъ. Трѣбва да ви кажа още, че Анхиало е градецъ, който е далъ 15 хиляди декара земя, за да се приютятъ тамъ българи бѣжанци отъ Тракия и Македония. Анхиало не е останалъ на тия 2.800 декара земя на манастира, но тя е на общината. Тази земя не е занесена отъ нѣкой градъ, отъ нѣкое село тамъ, тя не е занесена нито отъ Сливенъ, нито отъ Стралджа тамъ, тя е анхиалска земя и отъ нея се хранятъ анхиалски граждани.

А. Циганчевъ (з): И пакъ тамъ ще остане.

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Ето защо, г. г. народни представители, азъ ви моля да не правите такава политика, когато комисията е решила единъ въпросъ най-справедливо, най-правилно. (Възречения отъ земледѣлцитѣ)

Г. г. народни представители! Азъ ще се позова тукъ и на уважаемия министъръ на железницитѣ, който е билъ народенъ учителъ въ този градъ. Той знае, чий е билъ манастирѣтъ. Сжщо така трѣбва да ви съобща още, че окръжниятъ съветъ преди 3 години, и въ 1929, и въ 1931 г., взе две решения последователно да се отстъпи манастирското стопанство на Анхиалския градски общински съветъ. Но понеже тогава въпросътъ се намираше въ единъ особенъ фазисъ, за да не се изгуби сайбията на това стопанство, за което градътъ трѣбваше да свидетелствува, въпросътъ се остави за по-добри дни. И ако ние днесъ не бѣхме закрили окръжнитѣ съвети, ние щѣхме да имаме едно ново решение на окръжния съветъ днесъ: при уясненото положение, да се отстъпи на Анхиалската градска община този манастиръ съ имотитѣ му.

Отъ сжщия характеръ е и стопанисването на манастира „Св. Анастасия“ и неговитѣ имения. Такова е и онова на манастира „Св. Константин“.

Ето защо, г. г. народни представители, решението на комисията така, както се докладва отъ г. докладчика съ забележката къмъ чл. 12, е справедливо, е целесъобразно, и азъ моля то да бѣде гласувано. Всички други предложения трѣбва да бѣдатъ оттеглени, затуй защото тѣ сж несправедливи предложения.

Другарѣтъ Едрю Шидерски замахва глава. Азъ зная кой го подбужда и кой го е накаралъ да направи това предложение, да се оттегли цѣлата забележка къмъ чл. 12. Азъ зная, но не бива отъ такива чувства да се водимъ, г-да. Ние трѣбва да гледаме всѣкога справедливостта, а справедливостта е тъй, както е текстътъ въ забележката къмъ чл. 12. (Ржкоплѣскания отъ националлибералитѣ)

Д. Ачковъ (нез): Какво да ти праѣя, синко, когато не ти чинитѣ вѣрата! Сега си опозиционеръ.

Д. Джанкардашлийски (нац. л): Ще чини, ще чини.

Председателътъ: Часътъ приближава 8. Има думата г. министъръ-председателътъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Ще моля заседанието да се продължи, докато се свършатъ дебатитѣ по таблицитѣ на законопроекта за засилване приходитѣ на държавата, защото има записани 10 души по този законопроектъ, а той трѣбва да се гласува. Ще преустановимъ дебатитѣ по този законопроектъ, който сега се разисква, за да се гласува тази вечеръ на второ четене законопроектътъ за засил-

ване приходитѣ на държавата. Искамъ утре сутринтъ законопроектътъ да се гласува на трето четене. Ще моля отсега да се разреши въпросътъ, утрешното заседание да бѣде сутринтъ въ 9:30 часа, за да можете вие да изпозувате деня и защото ние, азъ съ г. министра на финанситѣ, ще трѣгнемъ за Женева.

Моля, следователно, да гласувате предложението, да се продължи заседанието до 12 часа, а утрешното заседание да се състои преди обѣдъ.

Председателътъ: Моля ония г. г. народни представители, които приематъ предложението на г. министъръ-председателя, да се продължи заседанието до 12 часа, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата народниятъ представителъ г. Симеонъ Патевъ.

С. Патевъ (з): Г. г. народни представители! Ако така продължаваме, азъ не зная дали ще можемъ да свършимъ до 12 часа, защото за всѣко село могатъ да се намѣрятъ справедливи искания и да се изнесатъ тукъ. Напр., въ моето село има една мелница, за която общината е дала 400 хиляди лева. Азъ, обаче, локаленъ патриотизмъ нѣма да правя, и не трѣбва да се прави тукъ таквъ отъ никого. Държавата трѣбва да поеме имотитѣ на окръжнитѣ постоянни комисии, а по-нататъкъ, ако нѣкъде би било по-целесъобразно общинитѣ да владѣятъ тѣзи имоти, нека това да стане, както каза г. министърѣтъ на търговията, съ специаленъ законъ. Азъ не съмъ противъ да се даде манастирѣтъ „Св. Константинъ“ на Варна, но нека това да стане съ специаленъ законъ, въ който правилно да се урегулиратъ отношенията между държавата и общината, да се знае при какви условия ще се даде този имотъ на Варненската община и пр. Азъ мисля, г. г. народни представители, че сега това не може да стане така инцидентно, както нѣкои се нахвърлиха да искатъ то да стане, защото, както казахъ, всѣки народенъ представителъ може да стане тукъ, за да защити нѣкоя кауза отъ локаленъ характеръ. Отстъпването на общини имотитѣ на постояннитѣ комисии трѣбва да стане следъ проучване и съ специаленъ законъ.

Второ, обидитѣ на г. Антонъ Кантарджиевъ, че тукъ не се разбирагъ работитѣ, сж приказки, казани много наедро. „Софийската община, казва, е дала толкова имоти“. Питамъ го азъ: знае ли той, че реалкитѣ, въ които се учи, както знаете, до VI класъ, ние, малкитѣ провинциални градове, сами издържаме, а държавата харчи 20 милиона лева за София? Знае ли той, че ние даваме 2½ милиона лева за държавни учреждения, които не сж само на Софийската община, а на цѣлата държава? Така че не трѣбва да се хвърлятъ такива упрѣци.

Азъ моля да свършимъ съ тоя въпросъ, като го оставимъ да се разреши съ специаленъ законъ; всѣкакви дарения въ дадения случай да престанатъ тукъ. (Ржкоплѣскания отъ нѣкои земледѣлци)

Председателътъ: Има думата народниятъ представителъ г. Генко Митовъ.

Г. Митовъ (д. сг): Г. г. народни представители! Може би въ това, което каза господинътъ, който говори преди мене, има известенъ разумъ — че инцидентно не би трѣбвало да се разрешава въпросътъ...

А. Пиронковъ (д. сг): Той е проученъ отъ комисията.

Г. Митовъ (д. сг): ... за бѣдещата принадлежностъ на имотитѣ на постояннитѣ комисии. Въ всѣки случай, понеже въ този моментъ въпросътъ е откритъ и се разисква, ще позволите и на мене да ви занимамъ съ едно предложение, което цели преди всичко запазването на единъ овощенъ разсадникъ въ Карлово, който притежава въ този моментъ Пловдивската окръжна постоянна комисия, върху мѣсто на Карловската община, и който разсадникъ има предназначение да обслужва изключително Карловската околия съ посадоченъ материалъ.

Ако правя това предложение, да се отстъпи този разсадникъ на Карловската община, то е затуй, защото, ако остане на държавата, той вѣроятно ще бѣде закритъ, тъй като държавата и безъ това е принудена да прави икономии и ги прави навсѣкъде, кѣдето намѣри за възможност. А нуждата тамъ отъ единъ таквъ разсадникъ е твърде голѣма и неоспорвана отъ никого.

По тия съображения и по съображение, че мѣстото, върху което е обзаведенъ разсадникътъ, принадлежи на Карловската градска община, азъ ще моля да се съгла-

сите — моля и г. г. министрите да се съгласят — този разсадник да бъде отстъпен на Карловската градска община.

Председателят: Има думата народният представител г. Анастас Капитановъ.

А. Капитановъ (з): Г. г. народни представители! Азъ съмтамъ, че по принципъ сме съгласни, какво редътъ, по който могатъ да се отстъпятъ имоти на общини, е определенъ. Днесъ, обаче, по законопроекта, за закриване на окръжните съвети, съ който се прехвърлятъ върху държавата всичките имоти и дългове на окръжните постоянни комисии, азъ виждамъ народни представители да се нахвърлятъ тукъ и така инцидентно да искатъ кой каквото му падне. Окръжните съвети съществуватъ отъ толкова години, и нѣма окръженъ съветъ, който да нѣма едно или друго свое стопанство. Ние, въ Шуменско, имаме окръжно стопанство въ Попово — 600 декара лозовъ разсадникъ; имаме стопанство и въ Ески-Джумая. Ако тръгнемъ по този пътъ — кой каквото се сътиль да иска, да се отстъпи на неговата община — не знамъ докъде бихме стигнали! Или трѣбва по принципъ да отстъпимъ имотите на ония общини, които сж дали на окръжните съвети мѣстата за тия имоти, или трѣбва да си останатъ на държавата. Но тѣ не могатъ да бъдатъ отстъпвани по този редъ, по който се иска това сега тукъ. Едни искатъ да имъ се отстъпи стопанство въ Бургазъ, други искатъ болница, трети искатъ училище и т. н. Плашатъ държавата, че общините ще заведатъ срещу нея процеси за тия имоти, защото навремето мѣстата били отстъпени отъ общините, за да се построи едно или друго здание, което да бъде окръжно дотогава, докато служи за нуждите на окръжната постоянна комисия. И понеже сега окръжните постоянни комисии нѣма да съществуватъ вече, тѣ вадятъ аргументъ отъ това, че могатъ да поискатъ да се прекрати договорътъ между постоянната комисия и общината. Това, обаче, не може да стане, защото държавата влиза въ правата на окръжните постоянни комисии, като поема и всичките имъ задължения. Опитайте се чрезъ процесъ да вземете тия имоти, и ще видите, че нищо нѣма да направите. Да се отстъпятъ съ законъ — може, но чрезъ съдъ да се взематъ — не може.

Азъ не мога да разбера дали сериозно приказваше г. Антонъ Кантарджиевъ. — „Нѣма, казва, нито единъ сериозенъ човѣкъ въ този Парламентъ, който съ единъ сериозенъ аргументъ да обори това, което искамъ“ или това, за което се настоява отъ тукъ, отъ тамъ, отъ заинтересовани. Безспорно, въ парламентарната комисия всѣки единъ, отъ локаленъ, мѣстенъ, патриотизъмъ, е настоявалъ и защищавалъ известно свое искане и нѣкои искания тамъ сж минали. Азъ, обаче, се противопоставямъ и съмтамъ, че тѣ трѣбва да бъдатъ отхвърлени.

Колкото се отнася до искането на Варненската градска община да поеме стопанството, манастира „Св. Константинъ“, въпросътъ стои по-другояче. Това стопанство съвсемъ не е създадено по този пътъ, по който сж създадени другите стопанства на окръжните постоянни комисии. То е останало още отъ онова време като окръжно, безъ да е било отстъпвано отъ нѣкого. При ония процеси, които се водѣха навремето за това стопанство и свършиха съ единъ желанъ край, Варненската градска община не се намѣси, и ако бѣше се намѣсила, нѣмаше нищо да спечели. Но азъ съмтамъ, че въпросътъ тукъ е малко по-другъ. Варна — това е лицето на България. Когато днесъ съ нея искаме да покажемъ, че България представлява нѣщо, за този градъ, за лицето на България, можемъ да дадемъ това стопанство. И нека всички се съгласимъ да го дадемъ, но, както каза г. министърътъ на земледѣлнето, Варненската градска община да го поеме заедно съ всичките задължения, каквито се окажатъ впоследствие.

(Председателското мѣсто заема подпредседателятъ Н. Шоповъ)

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представител г. Георги Геновъ.

Г. П. Геновъ (р): Г. г. народни представители! Позвовете и на мене да кажа нѣколко думи по повдигнатия въпросъ, безъ да се ръководя отъ нѣкакъвъ локаленъ патриотизъмъ.

За мене, г. г. народни представители, държавата, окръгътъ и общината извършватъ известни обществени служби и заради това тѣхните функции трѣбва да бъдатъ винаги въ пълна хармония. Държавата, създавайки окръжитъ и общините като самоуправителни тѣла, преследва съ това

да постигне известна по-голяма пълнота, по-голямо съвършенство въ извършването на тѣзи обществени служби. И затуй, когато ние днесъ говоримъ за ликвидация на имотите на постоянните комисии и за разпредѣляне на тѣхните служби, не трѣбва да гледаме на държавата и общината като на двама наследници, които се каратъ за едно наследство — не е такова положението — а трѣбва да гледаме какъ ще могатъ тия имоти да се използватъ най-рационално и полезно отъ гледна точка на единъ общественъ интересъ. Това е, за мене, което предшества всички досегашни разисквания и всички решения, които Народното събрание ще вземе. Ако Народното събрание се убеди, че една частъ отъ тѣзи имоти ще бъдатъ по-рационално използвани отъ общините, ще трѣбва да имъ ги отстъпи. Какъ ще се уреди въпросътъ за дълговетъ на постоянните комисии, то е друго. Може да стане разпредѣление на дълга между общините и държавата, както става разпредѣление на дълга, когато една територия се анексира отъ една държава: държавата, която анексира територията, поема частъ отъ дълга на държавата, която изгубва територията. Същото нѣщо може да стане и сега — едно разпредѣление на задълженията, които тежатъ върху постоянните комисии, между държавата и общината, съобразно съ това, какво ще вземе държавата и какво ще вземе общината.

Накрай искамъ да обърна вашето внимание особено върху искането да се отстъпи „Св. Константинъ“ на Варна.

Г. г. народни представители! Ако има градъ, който най-много да е пострадалъ следъ всички ония нещастни събития, които сполетѣха българското племе презъ последните 20 години, това е именно гр. Варна. Варна бѣше еснафски градъ, следъ това стана търговски градъ. Днесъ Варна не е нито еснафски градъ, нито търговски градъ; днесъ тя е само курортенъ градъ и то курортенъ градъ, който действително може да служи като една похвала и като едно голямо отличие на България. Защото онзи морски брѣгъ, който имаме при Варна, го нѣма не само никъде по черноморското крайбрежие, но го нѣма и на много други мѣста въ Европа. Преди нѣколко години бѣхъ въ Холандия и видѣхъ ония студени мѣста тамъ, дето духатъ силни и студени вѣтрове, съ ония хубави хотели въ Шевенингенъ, при Хага, където не можете да направите нито една морска баня, защото слънцето е слабо и духатъ постоянно студени вѣтрове. И спомнихъ си тогава каква красота и благодатъ представлява Варна. Българската държава има всичкия дългъ да подкрепи Варна. Тя пострада най-много отъ нашите национални нещастия, тя изгуби най-много. Сега тя, както казахъ, не е нито търговски, нито еснафски градъ, а само курортенъ градъ, и ние имаме дълга да я подкрепимъ. Варна, г. г. народни представители, съ изгубването на Добруджа, трѣбва днесъ да приеме едно население, гонено изъ своите родни огнища отъ единъ перфиденъ режимъ въ Ромъния, и да му създаде поминѣкъ. А това тя не може да направи другояче, освенъ като се развие, заедно съ нейната околностъ, до степенята на единъ курортенъ градъ. Тя, обаче, ще достигне до това положение само благодарение усилията на общината, а не на държавата. Държавата е доста лошъ стопанинъ. Общината, която съзнава голямата нужда да създаде благоденствие и поминѣкъ за своето население, ще направи всичко, и ще го направи много скоро, а държавата действа мудно, бавно.

И заради туй азъ моля Народното събрание да се съгласи, ако другите въпроси можемъ да ги отложимъ, поне за Варна да се направи тази отстъпка, да се гласува още тази вечеръ отстъпването на „Св. Константинъ“ на Варненската община. Съ това народното представителство ще помогне твърде много на единъ градъ, който всѣкога ще бъде гордостъ на България и който пострада извънредно много следъ войната. (Ръкоплѣскания отъ мнозинството и сговориститѣ)

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Ще продължимъ разискванията въ следното заседание; сега да се преустановятъ.

С. Мошановъ (д. сг): Трѣбва да се гласува и следъ туй можемъ да преустановимъ. (Глъчка)

Х. Чолаковъ (з): Какво ще се разправяе тукъ за две ливади цѣлъ день? Да минемъ къмъ закона за засилване държавните приходи.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има предложение да се прекратятъ дебатите по тая точка отъ дневния редъ и да минемъ на първа точка.

Отъ сговориститѣ: Не може да се прекращаватъ дебатитѣ.

С. Мошановъ (д. сг): По приложението на правилника искамъ думата.

Н. Стамболиевъ (з): Не да се прекратятъ дебатитѣ, а да се отложи разглеждането на законопроекта за утре.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Да се прекратятъ засега.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Да се преустановятъ разискванията.

С. Мошановъ (д. сг): Това дебатиране е на второ четене, не е на първо, та да се прекращаватъ дебатитѣ.

А. Капитановъ (з): Гласувайте.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитѣ представители е съгласенъ да се преустановятъ разискванията сега по този законопроектъ и да се мине на първа точка отъ дневния редъ, следъ което да се върнемъ пакъ на тая точка, моля, да вдигне ръка.

Отъ сговориститѣ: Малцинство.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Мнозинство, Събрание приема. (Възражения отъ сговориститѣ. Глъчка)

Пристъпваме къмъ първата точка отъ дневния редъ — второ четене законопроекта за засилване приходитѣ на държавата.

Моля г. докладчика да докладва законопроекта.

Ф. Рафаиловъ (д. сг): Нѣмаше болшинство — 5 души гласуваха!

С. Мошановъ (д. сг): Това е случай безъ прецедентъ!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Защо?

С. Мошановъ (д. сг): Безъ прецедентъ е, при второто четене, когато се разисква по единъ членъ, да се преустановятъ разискванията, безъ да се гласува тоя членъ, и да се пристъпи къмъ друга точка отъ дневния редъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Въ следното заседание ще продължатъ дебатитѣ.

П. Стаиновъ (д. сг): Нѣма съгласие за това, нѣма болшинство.

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля. — Има думата г. министър-председателъ.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Народното събрание гласува преустановяване разискванията по тоя законопроектъ.

Отъ сговориститѣ: Не е прието. Меншество бѣше.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Азъ бѣхъ тукъ, г-да. Азъ го предложихъ, гласува се, и следъ туй си излъзохъ, като нѣмаше нито единъ протестъ отъ никого.

Отъ сговориститѣ: Какъ да нѣмаше!

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Моля ви се, г-да! Заседанието е продължено и ще се разисква по таблицитѣ къмъ законопроекта за засилване на държавнитѣ приходи. (Ръкоплѣскания отъ мнозинството) Азъ нѣмамъ време за игри тукъ, въ Парламента.

Х. Чолаковъ (з): За две ливади ще се разправяме тукъ цѣлъ день! (Глъчката продължава)

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„№ по редъ Наименование на стокитѣ и другитѣ облагаеми предмети

Облагаема единица Размѣра на таксата въ зл. лева

1. I. Избухливи вещества:

а) Барути:		
1) Бездименъ ловски	I кгр.	2.00
2) Дименъ (черъ) ловски екстра	1 „	1.50
3) „ „ „ I кач.	1 „	1.00
4) „ „ „ II кач.	1 „	0.75
5) Каменарски	1 „	0.10

б) Бризантни избухливи вещества:

1) Амониени хлорати и нитросъединения	1 кгр.	1.00
2) Динамити всѣкаквъ видъ	1 „	1.50
3) Бикфордови фитили всѣкакви	100 м.	1.00

А. Пиронковъ (д. сг): По-високо, г. докладчикъ. Стенографитѣ не чуватъ и не могатъ да пишатъ.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Ако вие искате да правите гюрултия, за да не се чува, ще гласуваме, въпрѣки вашата гюрултия. Разберете това. Нѣма да допустнемъ да бойкотирате едно Народно събрание.

С. Мошановъ (д. сг): Напротивъ, искаме да слушаме.

Министър-председателъ Н. Мушановъ: Ако не искате да слушате, азъ не съмъ виновенъ.

С. Мошановъ (д. сг): Искаме да слушаме.

А. Пиронковъ (д. сг): Искаме, но да се въдвори редъ, защото не чуваме. И стенографитѣ не чуватъ и не могатъ да пишатъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля г-да, седнете по мѣстата си и недейте говори.

Който отъ г. г. народнитѣ представители приема п. 1 така, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„2. Каучукъ суровъ		
Вносителитѣ на суровъ каучукъ на блокове, дъски, листи и други форми, вулканизирани или не, заплащатъ за всѣки внесенъ кгр. такса по		3.00
Забележка. Министерството на финанситѣ ще издаде наредба за начина, по който ще става заплащането на тази такса“.		

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитѣ представители приема п. 2 така, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„3. Превда отъ изкуствена копринна всѣкаквъ видъ	1 кгр.	40.—
--	--------	------

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитѣ представители приема п. 3 така, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„4. Лакове и политури:		
а) спиртни и терпентинови	100 кгр.	40-00
б) маслени и смѣсени	100 „	50-00
в) целулозни, всѣкакви	100 „	60-00

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народнитѣ представители приема п. 4 така, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„5. Издѣлни стѣклени:		
а) стѣкла за прозорци и плочи стѣклени всѣкакви	100 кгр.	15.—
б) бутилки, биници и дамаджани стѣклени	100 „	15.—
в) всѣкакви други издѣлни отъ стѣкло	100 „	20-00

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който приема пунктъ 5, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„6. Хартия и картонъ:		
а) картонъ и мукава	100 кгр.	10-00
б) хартия амбалажна:		
1) до 40 грама вклуч. въ кв. метъръ	100 кгр.	20-00
2) повече отъ 40 грама въ кв. метъръ	100 „	12-00
в) хартия всѣкаква друга	100 „	12-00

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който приема пунктъ 6, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„7. Хидравлически материали:

- а) циментъ 1 тонъ 7—
б) варъ хидравлическа 1 „ 4—“.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който приема пунктъ 7, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„8. Притежателитъ на заведенията въ всички окръжни и околийски градове, въ които се продаватъ спиртни питиета на дребно, плащатъ въ полза на държавата консомативна такса 3% върху стойността, добита отъ продажбата на спиртните питиета на дребно.

Търговците на спиртни питиета на едро плащатъ въ полза на държавата 2% върху оборота отъ тази търговия. За приложение постановленията на горните две алинеи Министерството на финансите ще издаде специална наредба“.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Това е ужасно нѣщо! Какъ ще се установява какво сѣ продали?

Министъръ С. Стефановъ: Ужасно!

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Обяснете какъ ще се прилага това постановление, какъ ще контролирате всѣки день какво е продадено на дребно единъ кръчмаръ. Това е много сложна работа и много несериозна, ще ви кажа.

Министъръ С. Стефановъ: Ще видимъ после.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Ще се създаде единъ хаосъ. Какъ ще следите всѣки день какво е продадено питиепродавецътъ?!

Председателстващъ Н. Шоповъ: Никой не може да иска обяснения преди да е взелъ думата. Има думата народниятъ представителъ г. Георги Говедаровъ.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Моля, и азъ искамъ думата.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Още нѣмате думата, г. Кънчевъ, защото не сте я поискали навреме. Спазвайте правилника.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Вие не спазвате правилника, защото преди малко обявихме мнозинство, когато бѣше малцинство.

Г. Кръстевъ (д. сг.): (Къмъ председателстващия) Най-малко Вие имате право да говорите за правилника, и то съ такъвъ тонъ!

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Вие нарушавате правилника, г. председателю.

Г. Говедаровъ (д. сг.): Въ п. 8 се говори за заведенията въ всички окръжни и околийски градове. Щомъ се възприема тая система на облагане за заведенията въ окръжните и околийските градове, азъ намирамъ, че нѣма основание, нѣма резонъ да се изключватъ заведенията въ не околийските центрове. Има маса градове, които, безъ да сѣ околийски, иматъ по-големо население, представляватъ по-голямъ интересъ като обектъ за облагане. Нѣма основание да бждатъ освободени питейните заведения въ не околийските центрове отъ режима на облагане, който се предвижда въ п. 8.

К. Кирковъ (д.): Напр., Калоферъ.

Г. Говедаровъ (д. сг.): Калоферъ не е интересенъ. Фактически той е село. Златица, напр. Има маса други градове, сравнително съ по-големо население, съ по-значително благосъстояние, съ по-голяма консомация, съ по-голяма стопанска дейност, питейните заведения въ които нѣма защо да освобождаваме отъ облагането по тоя пунктъ. Моля г. финансовия министъръ да даде обяснения.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Юртовъ.

Г. Юртовъ (нар. л.): Г. г. народни представители! Казахъ го днесъ въ комисията и сега ще го повтора: вѣрно е, че държавата има нужда отъ срѣдства, но питамъ се: какъ

ще постѣпятъ въ държавната каса тия пари, които искате да вземете отъ притежателитъ на питейни заведения и които ще плати консоматорътъ? Има ли представа г. министърътъ, има ли представа г. докладчикътъ какви регистри трѣбва да води съдържателятъ на едно питейно заведение, какви смѣтки трѣбва да държи, защото продава и конякъ, и ликьоръ, и сливовица — маса спиртни питиета?

И. Куртевъ (нац. л.): И на разни цени.

Г. Юртовъ (нар. л.): Да, и на разни цени. Независимо отъ това, въ малките градове, макаръ и околийски, има въ единъ и същи дюкянъ и бакалница, и кръчмарница. Какъ ще държатъ тия смѣтки съдържателятъ? Ще ми се възрази, че питиепродавецътъ е длъженъ да постави ценоразписъ на спиртните питиета, които продава на дребно, и че отъ преносителното свидетелство, съ което питиепродавецътъ е внесълъ спиртното питие въ кръчмата си, ще може да се знае колко килограма е внесълъ. Азъ смѣтамъ, г-да, че ако се вълбочите малко въ цѣлата тая работа, ще се убедите, че контролътъ е много труденъ. По този начинъ, по който искате да събирате тая консомативна такса, не можете я събра.

Ако държавата има нужда отъ пари, обложете направо виното и ракията съ 10, 20, 30 стотинки, съ 1 л. килограмътъ и тогава може да постѣпятъ въ държавната каса пари. Но тъй както предвиждате, за мене е изключено държавата да получи това, което иска.

Н. Кемилевъ (д. сг. Ц): Само ние ще страдаме, а кръчмаритъ ще изкърятъ!

Г. Юртовъ (нар. л.): Ще дадете възможност да се шири една голѣма корупция. Кръчмаритъ ще укриватъ, а контролоритъ ще обиратъ. Само тукъ, въ София, има най-малко 1.200 кръчми.

Д. Джанкардашлийски (нац. л.): Консоматоритъ ще плащатъ

Г. Юртовъ (нар. л.): Вѣрно е, че ние, консоматоритъ, ще плащаме. — Я смѣтнете колко контролори трѣбва да имате за тия 1.200 кръчми, за да провѣрятъ преносителните свидетелства на всички кръчмари?

Д. Нейковъ (с. д.): Анджакъ — сега иматъ много кандидати за чиновници!

Н. Кемилевъ (д. сг. Ц): (Къмъ Г. Юртовъ) Не знаешъ ли колко кандидати за служби по министерствата има?

Г. Юртовъ (нар. л.): То е другъ въпросъ. Азъ гледамъ на тая работа много сериозно. Ще се увеличатъ актоветъ, ще се увеличи контрабандата, ще се увеличи тормозътъ, ще се увеличатъ нарушенията, но, по моята приценка, пари въ държавната каса нѣма да влѣзатъ. Турете по 10 ст. или по 20 ст. облогъ на единъ литъръ вино или ракия. Въ такъвъ случай, внесълъ въ питейното си заведение 1.000 кгр. вино, ще плати 200 л.; внесълъ 200 кгр. ракия, ще плати 40 л. Само така ще могатъ да постѣпятъ пари. Иначе ще се намѣрятъ батакчии мющери — извинете за израза — които ще обвинятъ съдържателя на заведението, че имъ продава виното не по ценоразписа и може да му съставятъ актъ — ще има безобразни чиновници, които ще съставятъ актове на кръчмаритъ, за да ги обиратъ. Питамъ азъ: какво по-големо зло за тия заведения отъ това? Не е тоя пѣтътъ, г-да, по-който ще можете да приберете пари отъ питейните заведения.

Азъ моля г. министра и г. докладчика да се съгласятъ да се премахне събирането на тоя данѣкъ по този начинъ, по който тѣ искатъ да го събиратъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Александъръ Радоловъ.

А. Радоловъ (з): Г. г. народни представители! Азъ поддържамъ консомативната такса, както се нарича, да си остане както бѣше първоначално — 5% върху консомацията.

Г. Юртовъ (нар. л.): Какъ ще ги приберешъ, бе! Тамъ е цѣлния въпросъ.

А. Радоловъ (з): Моля Ви се да ме изслушате.

Г. Юртовъ (нар. л.): Азъ ще те изслушамъ, ама тукъ не е теория. Практика, практика трѣбва. Теория сме слушали много.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„7. Хидравлически материали:

- а) циментъ 1 тонъ 7—
б) варъ хидравлическа 1 „ 4—“.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който приема пунктъ 7, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„8. Притежателитъ на заведения въ всички окръжни и околийски градове, въ които се продаватъ спиртни питиета на дребно, плащатъ въ полза на държавата консомативна такса 3% върху стойността, добита отъ продажбата на спиртнитъ питиета на дребно.

Търговцитъ на спиртни питиета на едро плащатъ въ полза на държавата 2% върху оборота отъ тази търговия. За приложение постановления на горнитъ две алинеи Министерството на финанситъ ще издаде специална наредба“.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Това е ужасно нѣщо! Какъ ще се установява какво сѣ продали?

Министъръ С. Стефановъ: Ужасно!

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Обяснете какъ ще се прилага това постановление, какъ ще контролирате всѣки день какво е продадено на дребно единъ кръчмаръ. Това е много сложна работа и много несериозна, ще ви кажа.

Министъръ С. Стефановъ: Ще видимъ после.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Ще се създаде единъ хаосъ. Какъ ще следите всѣки день какво е продадено питиепродавецътъ?!

Председателстващъ Н. Шоповъ: Никой не може да иска обяснения преди да е взелъ думата.

Има думата народниятъ представителъ г. Георги Говедаровъ.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Моля, и азъ искамъ думата.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Още нѣмате думата, г. Кънчевъ, защото не сте я поискали навреме. Спазвайте правилника.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Вие не спазвате правилника, защото преди малко обявихме мнозинство, когато бѣше малцинство.

Г. Кръстевъ (д. сг.): (Къмъ председателстващия) Най-малко Вие имате право да говорите за правилника, и то сѣ такъвъ тонъ!

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Вие нарушавате правилника, г. председателю.

Г. Говедаровъ (д. сг.): Въ п. 8 се говори за заведения въ всички окръжни и околийски градове. Щомъ се възприема тая система на облагане за заведенията въ окръжнитъ и околийскитъ градове, азъ намирамъ, че нѣма основание, нѣма резонъ да се изключватъ заведенията въ не околийскитъ центрове. Има маса градове, които, безъ да сѣ околийски, иматъ по-големо население, представляватъ по-голямъ интересъ като обектъ за облагане. Нѣма основание да бждатъ освободени питейнитъ заведения въ не околийскитъ центрове отъ режима на облагане, който се предвижда въ п. 8.

К. Кирковъ (д.): Напр., Калоферъ.

Г. Говедаровъ (д. сг.): Калоферъ не е интересенъ. Фактически той е село. Златица, напр. Има маса други градове, сравнително сѣ по-големо население, сѣ по-значително благосъстояние, сѣ по-голяма консомация, сѣ по-голяма стопанска дейност, питейнитъ заведения въ които нѣма защо да освобождаваме отъ облагането по тоя пунктъ. Моля г. финансовия министъръ да даде обяснения.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Юртовъ.

Г. Юртовъ (нар. л.): Г. г. народни представители! Казахъ го днесъ въ комисията и сега ще го повторя: вѣрно е, че държавата има нужда отъ срѣдства, но питамъ се: какъ

ще постигнатъ въ държавната каса тия пари, които искате да вземете отъ притежателитъ на питейни заведения и които ще плати консоматорътъ? Има ли представа г. министърътъ, има ли представа г. докладчикътъ какви регистри трѣбва да води съдържателятъ на едно питейно заведение, какви смѣтки трѣбва да държи, защото продава и конякъ, и ликьоръ, и сливовица — маса спиртни питиета?

И. Куртевъ (нац. л.): И на разни цени.

Г. Юртовъ (нар. л.): Да, и на разни цени. Независимо отъ това, въ малкитъ градове, макаръ и околийски, има въ единъ и сѣщи дюкянъ и бакалница, и кръчмарница. Какъ ще държатъ тия смѣтки съдържателятъ? Ще ми се възрази, че питиепродавецътъ е длъженъ да постави ценоразписъ на спиртнитъ питиета, които продава на дребно, и че отъ преносителното свидетелство, сѣ което питиепродавецътъ е внесълъ спиртното питие въ кръчмата си, ще може да се знае колко килограма е внесълъ. Азъ смѣтамъ, г-да, че ако се вдълбочите малко въ цѣлата тая работа, ще се убедите, че контролътъ е много труденъ. По този начинъ, по който искате да събирате тая консомативна такса, не можете я събра.

Ако държавата има нужда отъ пари, обложете направо виното и ракията сѣ 10, 20, 30 стотинки, сѣ 1 л. килограмътъ и тогава може да постигнатъ въ държавната каса пари. Но тъй както предвиждате, за мене е изключено държавата да получи това, което иска.

Н. Кемилевъ (д. сг. Ц): Само ние ще страдаме, а кръчмаритъ ще изкърятъ!

Г. Юртовъ (нар. л.): Ще дадете възможност да се шири една голѣма корупция. Кръчмаритъ ще укриватъ, а контролоритъ ще обиратъ. Само тукъ, въ София, има най-малко 1.200 кръчми.

Д. Джанкардашлийски (нац. л.): Консоматоритъ ще плащатъ

Г. Юртовъ (нар. л.): Вѣрно е, че ние, консоматоритъ, ще плащаме. — Я смѣтнете колко контролори трѣбва да имате за тия 1.200 кръчми, за да провѣрятъ преносителнитъ свидетелства на всички кръчмари?

Д. Нейковъ (с. д.): Анджакъ — сега иматъ много кандидати за чиновници!

Н. Кемилевъ (д. сг. Ц): (Къмъ Г. Юртовъ) Не знаешъ ли колко кандидати за служби по министерствата има?

Г. Юртовъ (нар. л.): То е другъ въпросъ. Азъ гледамъ на тая работа много сериозно. Ще се увеличатъ актоветъ, ще се увеличи контрабандата, ще се увеличи тормозътъ, ще се увеличатъ нарушенията, но, по моята приценка, пари въ държавната каса нѣма да влѣзатъ. Турете по 10 ст. или по 20 ст. облогъ на единъ литъръ вино или ракия. Въ такъвъ случай, внесълъ въ питейното си заведение 1.000 кгр. вино, ще плати 200 л.; внесълъ 200 кгр. ракия, ще плати 40 л. Само така ще могатъ да постигнатъ пари. Иначе ще се намѣрятъ батакчини мющери — извинете за израза — които ще обвинятъ съдържателя на заведението, че имъ продава виното не по ценоразписа и може да му съставятъ актъ — ще има безобразни чиновници, които ще съставятъ актове на кръчмаритъ, за да ги обиратъ. Питамъ азъ: какво по-големо зло за тия заведения отъ това? Не е тоя пжтътъ, г-да, по-който ще можете да приберете пари отъ питейнитъ заведения.

Азъ моля г. министра и г. докладчика да се съгласятъ да се премахне събирането на тоя данъкъ по този начинъ, по който тѣ искатъ да го събиратъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Александъръ Радоловъ.

А. Радоловъ (з): Г. г. народни представители! Азъ поддържамъ консомативната такса, както се нарича, да си остане както бѣше първоначално — 5% върху консомацията.

Г. Юртовъ (нар. л.): Какъ ще ги приберешъ, бе! Тамъ е цѣлния въпросъ.

А. Радоловъ (з): Моля Ви се да ме изслушате.

Г. Юртовъ (нар. л.): Азъ ще те изслушамъ, ама тукъ не ще теория. Практика, практика трѣбва. Теория сме слушали много.

А. Радолов (з): Въ всеки случай няма да паля пазарджикската чаршия, за да ми трябва практика.

Г. Говедаров (д. сг): Там той (Сочи Г. Юртов) има голяма заслуга: без него нямаше да има благоустроения Пазарджик.

А. Радолов (з): Още миналата година се говори за тежкото положение на производителя и се търсеше начин, по който производителят да бъде не само освободен от акциз, но същевременно и от всевъзможни актове и преследвания, на които той е изложен. Но държавата искаше приходи и се търсеше кой да бъде обложен.

Г. Юртов (нар. л): Няма да го вземе.

А. Радолов (з): Какъ се постави сега въпросът? Още от самото начало, когато се предложи акцизът на виното да бъде 1 л. на литър, се каза, че по-добре е, ако може този акциз всецело да се прехвърли върху гърба на детайлиста, или по-право върху гърба на консоматора, защото днес виното наедно се продава на една твърде ниска цена. Знае се, че днес виното се продава по 3 л., по 4 л., по 5 л. литра — срѣдната му цена е 4 л. Но идете въ който щете ресторант, идете въ което щете заведение и вие ще видите, че това вино, купено на такава ниска цена, се продава съ 200, съ 300, съ 400 и съ 500% печалба.

Г. Юртов (нар. л): Никой не отрича това.

А. Радолов (з): Моля Ви, азъ няма да се разправямъ съ Васъ. Най-подиръ, слушайте ме малко! Престанете съ това на всяка дума да ме прекъсвате. Азъ не Ви казахъ нито дума, когато Вие говорѣхте. — Та, казвамъ, тогава ние замислихме да се обложи по нѣкакъвъ си начинъ продавачътъ, защото фактически той взема тая голяма печалба отъ консоматора, а на производителя не дава нищо. Ето защо на първо време се предложи да се постави 5% върху консомацията или върху консомативната стойност, защото има заведения, които продаватъ, да кажемъ, виното по 16 л., други заведения има, които го продаватъ по 20 л., трети заведения има, които го продаватъ по 30 л. Като се постави по 5% на литър, тогава продавачътъ, който продава виното по 30 л., ще даде на държавата 1-50 л. на литра, а този, който го продава по 16 л., ще даде само 80 ст. И смѣташе се, че като се направи тази година този опитъ, по-нататъкъ ще може цѣлиятъ акцизъ да бъде прехвърленъ върху продавача, защото, както казахъ, продавачътъ е, който използва голямото намаление на цената на производството.

Нѣкои се опасаватъ, че щѣло да има много актове. Абсолютно никакви актове няма да има, защото всѣко едно заведение, което има листъ за ядене, въ самия листъ пише, че вино червено се продава по 20 или по 24 л., вино бѣло се продава по 20 или по 24 л. Въ всѣки случай знае се цената и по тази цена продавачътъ ще изплати тая консомативна такса. Тогава какъ може да се говори, че щѣло да има мѣсто за много актове?

Отъ друга страна, не може да има никакво скриване, защото, следъ като се свърши гроздоберътъ, минава комисия и измѣрва вината у всички производители, било складираны въ кооперация или въ нѣкой складъ, или въ самия производител. За да могатъ тѣзи вина впоследствие да се пренесатъ до консомативния центъръ, ще трѣбва да се снабдятъ съ преносителни свидетелства. Въ тия преносителни свидетелства се вписва количеството на виното. Виното се измѣрва на самото мѣсто, а когато дойде въ консомативния центъръ, се измѣрва пакъ. Значи, виното у продавача е измѣрено, не може да става абсолютно никакво укриване и държавата е гарантирана, че ще получи тая консомативна такса. Тая такса, която държавата ще има по такъвъ начинъ, е сигурна такса и няма за какво да се отказва държавата отъ нея. Освенъ това нека и самитъ продавачи, които надуватъ до такава степенъ ценитъ на спиртниѣ пиѣиета, жертвуватъ известна частъ отъ своята печалба.

Азъ се обявявамъ решително противъ това раздѣление: 2% да плащатъ ангросиститъ и 3% да се плаща като консомативна такса. Защо? Защото тия 2% няма да се плащатъ отъ ангросиста, ами ще се платятъ пакъ отъ производителя. Ангросистътъ ще си каже: производителъ може, чрезъ кооперация или лично, на нѣколко души детайлисти да продаде вино и тия последнитъ като го купятъ на вагонъ и го докаратъ тукъ, ще имъ дойде

съ 2% по-евтино на литъръ, отколкото ако го взематъ отъ мене, затова ще поставя тия 2% на гърба на производителя. Тѣзи 2%, значи, пакъ ще излѣзатъ отъ производителя. Няма смисълъ, отъ една страна, да освобождаваме производителя, а, отъ друга страна, да го товаримъ. Искайки да си остане тая такса така, както е фиксирана въ доклада на комисията, азъ не защитавамъ ангросиста, а защитавамъ производителя. Не бива по единъ косвенъ начинъ, пакъ повтарямъ, да прехвърляме тая такса на гърба на производителя. И азъ Ви моля, г. министри, моля и васъ, г. г. народни представители, да се съгласите пунктъ 8 отъ таблица I да остане въ първоначалната си редакция, а именно консомативната такса 5% върху стойността по спиртниѣ пиѣиета да се плаща отъ детайлиститъ, защото, повтарямъ, това, което искате да вземете отъ ангросиста, фактически ще се плати пакъ отъ производителя, няма да го вземете отъ ангросиста.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Теодоси Кънчевъ.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Азъ поискахъ отъ г. докладчика да даде обяснение...

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Не ми дадоха думата

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): ... по текста на п. 8, който току-що се прочете съ измѣнението, че се налага известна консомативна такса на този, който продава наедно и на този, който продава на дребно. Азъ въ техническиѣ подробности на въпроса няма да навлизамъ тукъ, обаче считамъ, че е много опасно да се правятъ импровизации по въпроси, свързани съ облагането, по въпроси, свързани съ данѣчни тежести, и считамъ, че ако това се приеме, ще се създаде такова усложнение на отношенията между фискалнитъ власти и продавачитъ на спиртни пиѣиета — кръчмаритъ — че маса неприятности ще има фискалната администрация, отъ една страна, а, отъ друга страна, приходитъ отъ тая такса ще бъдатъ проблематични.

Въ България има близо 24 хиляди кръчми. Отъ тая такса не се засѣгатъ всичкитъ, а тия, които сѣ въ окръжнитъ центрове и околийскитъ центрове. Азъ считамъ, че е несправедливо да се прави каквото и да било разграничение въ случая. Ако ще се получи известенъ приходъ отъ консомацията на спиртни пиѣиета, безспорно е, че този приходъ трѣбва да се получи отъ всички кръчми, део се консомиратъ спиртни пиѣиета. Не съмъ азъ, който ще искамъ нѣкакъ-си консомацията на спиртни пиѣиета да бъде насърдена, но азъ считамъ, че когато ще се създаватъ едни финансово-административни наредби, въ тия наредби трѣбва да има преди всичко единъ здравъ, единъ практически смисълъ.

Г. Радоловъ се помъчи да ни обясни оная техника, по която ще става това облагане. Той ни каза: всѣки кръчмаръ ще си получава спиртниѣ пиѣиета съ преносителни свидетелства; ще дойде почитаемота финансова власт, ще види по преносителното свидетелство колко е получено, ще го сравни съ онова количество, което е въ бѣчвитъ...

Нѣкой отъ мнозинството: Безъ водата!

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): ... безъ водата и разликата между едното и другото ще бъде оборотътъ. (Голяма глъчка)

М. Дочевъ (д. сг): Г. председателю! Отдохъ ли има?

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Силно звѣни)

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Азъ бихъ молилъ г. министра, щомъ въпросътъ е за практичностъ и целесъобразностъ, да не се създаватъ сложни отношения между фискалнитъ власти и продавачитъ.

Министъръ С. Стефановъ: Дайте конкретна формула.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Ще Ви я кажа. Азъ сега ще разкритикувамъ туй, което е, после ще си кажа формулата. Не претендирамъ на компетентностъ. Азъ си задавамъ въпроса: какъ ще се прави тази провѣрка, когато въ бѣчвитъ на единъ кръчмаръ може да има вино отъ тази година, отъ миналата година и отъ по-миналата година?

А. Радоловъ (з): То се измѣрва всяка година.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Вие ще създадете едно положение, при което чисто и просто упражняването на кръчмарската търговия ще бъде поставено при извънредно тежки условия. Единъ търговец-кръчмаръ тръбва да го ценимъ най-сетне като добъръ данъкоплатецъ. Той ще бъде изложенъ на ужасни мизерии и шикани отъ страна на добросъвестни или недобросъвестни органи на акцизната власт. Който акцизният органъ ще иска да изпълни длъжността си, ще тръбва да прави една провѣрка, която не може да направи така лесно. И азъ задавамъ въпросъ на г. Радоловъ: какъ ще провѣрите Вие остатъка налично количество, което се намира въ една бѣчва, дамаджана или другъ съдъ, който е до половина или $\frac{3}{4}$? Ще го претакате ли? Съ какви мѣрки това ще правите? Това е една сложна работа.

А. Радоловъ (з): Най-лесното нѣщо е, да провѣришъ въ една бѣчва колко вино има.

Т. Кънчевъ (д. сг. Ц): Моля ви се. Не е тъй лесно. Азъ тѣзи работи ги зная, защото съмъ ималъ много разпавии по такива въпроси. И затуй ви казвамъ, че този начинъ на действие е много лошъ.

Г. министре! Следъ като азъ направихъ тия кратки критически бележки, сега искамъ да отговоря на Вашия въпросъ. Вие поискате да Ви се посочи конкретна формула. Азъ смѣтамъ, че ако тръбва да се увеличи съ нѣщо облагането на консомацията, по-добре е още съ пристигането на виното въ кръчмата, преди то да дойде до консоматора, да се измѣри, да си плати кръчмарятъ таксата и да го оставите свободенъ — съ сода ли ще го продава, съ вода ли ще продава, както ще да го продава. Оставате консоматора да цени тая работа. Когато вие ще търсите отъ разликата между остатъка и внесено количество консомацията, вие не държите смѣтка за содата, за водата, за подправките и т. н. И за да не се създаде единъ тормозъ, за да не се направи грѣшка, азъ бихъ помолилъ, ако тръбва да се направи нѣкакво облагане на виното, то да се направи преди да влѣзе виното въ кръчмата, като можете да увеличите съ нѣкакъв процентъ таксата. Инакъ ще ви тръбва много персоналъ, ще се съставятъ много актове, ще се създаде голѣмъ тормозъ, ще се създаде много работа на сѣдилищата, като се направи смѣтката колко ще се плати за акцизния персоналъ, за разноски по сѣдилищата, за пътувания до околийския центъръ, където е сѣдилището, ще видите, че въ края на краищата, обществено погледнато, нѣма да получите никаква полза.

По тия съображения, г. г. народни представители, азъ моля да не приемате текста на п. 8 така, както е редактиранъ, но да приемете, ако тръбва да се облагатъ още спиртните питиета, да се облагатъ при пристигането въ кръчмата; да се опредѣли какво има да плати, да си плати кръчмарятъ споредъ преносителното свидетелство, и щомъ отиде вече питието въ мазата му, за него не се интересувате по-нататкъ. Иначе, повтарямъ, създавате причини за тормозъ, за неприятности, за съставяне на актове, за обжалвания и т. н. и ще ви тръбва много персоналъ.

Макаръ че не претендирамъ за компетентност по въпроси отъ финансовъ характеръ, но като заставамъ на чисто практическа точка, азъ препоръчвамъ на г. г. народните представители този начинъ на облагане. Ако други препоръчватъ по-добъръ, да го възприемемъ, но този, който се препоръчва въ законопроекта, е извънредно непрактиченъ и нѣма да даде очаквания резултатъ.

А. Радоловъ (з): Той ще го даде, но който го разбира.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Тошевъ.

Н. Тошевъ (д. сг. Ц): Г. г. народни представители! Азъ моля да си остане текстътъ на п. 8, както бѣше въ първоначалния проектъ, за да останемъ вѣрни на идеята акцизътъ да бѣде данѣкъ на консоматора, защото този данѣкъ само по този начинъ може да се събере. Освенъ съображенията на г. Радоловъ, има и други. Нека да направимъ единъ опитъ акцизътъ, вмѣсто да се плаща отъ производителя, да се плаща малко по-далечъ отъ него, да не засѣга самото производство, а консомацията, защото акцизътъ тръбва да бѣде данѣкъ върху консомацията. Последната редакция на този пунктъ е едно погрѣшно смѣшване на принципа за облагане консомацията и принципа за облагане на оборота. Защото, ако вземете на англосиста процентъ, то не е процентъ върху консомацията, а процентъ върху оборота.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Така е нареченъ въ втората алинея.

Н. Тошевъ (д. сг. Ц): Хубаво е, понеже ще бѣде за единъ опитъ, да си остане единъ този акцизъ и да остане само върху консомацията.

Другитъ съображения, които се изтъкнаха, за мъжността при провѣрката, сѣ несъстоятелни. По преносителнитъ свидетелства акцизната властъ може да провѣри какво е продадено и какво е останало въ края на годината. Следователно, никакво опасение не може да има около изчислението на данѣка. И азъ моля г. министра да се съгласи да си остане текстътъ така, како бѣше, защото иначе ограничаваме търговията, безъ да допринасяме нѣщо съ това ново облагане. Подчертавамъ: това ще бѣде единъ опитъ, за да можемъ да замѣнимъ въ бѣдеще сегашния акцизъ, който се събира отъ производителъ, съ акцизъ, който се събира отъ консоматора, и да използваме тия голѣми разлики между ценитъ, по които продава производителътъ, и ценитъ, които плаща консоматорътъ. Виното се продава отъ производителя по 3—4 л., а въ София се харчи по 20—24 и 30 л. Да използваме тия високи цени за увеличение приходитъ на държавата.

Азъ моля да си остане стариятъ текстъ на п. 8, защото ще се извършва облагането съ по-голѣма леснота.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Дуковъ.

И. Дуковъ (з): Пунктъ 8 на таблица I, който се разглежда сега, е единъ много голѣмъ въпросъ. Съ него поставяме въ тежко положение и самитъ лозари, и самитъ кръчмари. Съ 3-тъ процента, които ще се плащатъ на оборота, ние днесъ правимъ повишение на акциза. Върху виното и върху джибритъ си остана същиятъ акцизъ, но върху спирта, отъ който се приготвяватъ ликьори, коняци и мастика, имаме едно увеличение съ 30 л. на литъръ, и кръчмаритъ, които ще плащатъ 3% върху оборота, ще плащатъ и върху самия акцизъ, който сега е повишенъ. Това е една много стѣснителна мѣрка, която днесъ се взема срещу кръчмаритъ, но тя ще се отрази много и на самитъ производители. И азъ мисля, че съ съставянето на актове, съ контролирането отъ страна на властта, съ преследването на тѣзи и онѣзи — съ което ще се върши само партизанство — самата държава не ще получи нѣкакъв голѣмъ доходъ, но това ще даде възможностъ само да се назначатъ повече чиновници-контролѣри, които ще ходятъ да съставляватъ актове на хората. Това ще бѣде единъ извънредно несправедливъ данѣкъ. Азъ се съгласявамъ съ предложението на г. Юртовъ да се премахне цѣлиятъ този пунктъ.

Г. Юртовъ (нац. л): Браво, бе Дуче! Ха така те искамъ. Само че Радоловъ ни прѣчи.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Петъръ Панайотовъ.

Н. Панайотовъ (нац. л): Г. г. народни представители! И азъ бихъ помолилъ г. министра на финанситъ да оттегли точка 8. Съображенията ми заради туй сѣ следнитъ. Азъ не намирамъ справедливостъ въ облагане кръчмаритъ само въ околийскитъ и окръжнитъ центрове, а всѣжде другаде кръчмаритъ да не бждатъ облагани съ известенъ процентъ върху оборота отъ спиртните питиета. Когато ще въвеждаме единъ данѣкъ, безспорно, той тръбва да бѣде справедливъ. Азъ не намирамъ основание защо кръчмаритъ въ селата Кнежа и Смѣдово, които сѣ по-голѣми отъ Преславъ и други околийски центрове, да бждатъ освобождавани отъ тоя данѣкъ.

С. Мошановъ (д. сг.): Или Дрѣново, който има 2.500 души население.

Н. Панайотовъ (нац. л): Независимо отъ туй, при днешния упадѣкъ на морала, ще създадемъ голѣмъ тормозъ за кръчмаритъ. Днесъ кръчмарятъ и безъ туй е тежко обложено, но ако въпрѣки туй държавата би тръбвало да вземе нѣщо отъ кръчмаритъ, увеличете патентитъ, увеличете нѣкои други такси, за да вземете безъ особени усилия и безъ особени разходи онуй, което целите. Този данѣкъ нѣма да ви даде повече отъ 4, 5, максимумъ 6 милиона лева. Но въ замѣна на туй ще причини разходи на държавата по контрола най-малко въ размѣръ на половината приходи отъ тоя данѣкъ. Кога ще събирате тая оборотна такса? Ще я събирате въ края на месеца или на 15 число на месеца. Значи на всѣки кръчмаръ два пѣти въ месеца ще тръбва

да правите баланс на внесеното и продаденото количество спиртни питиета; трябва да му мърите наличното количество вино, ракия, бира въ избата му.

А. Радолов (з): Нѣма ли съ какво да се мѣри?

П. Панайотов (нац. л): Тая работа иска време, иска хора. И вие ще поставите кръчмаритъ подъ тоя тормозъ да бждат винаги à la merci на този или онзи акцизенъ агентъ. Въ замѣна на туй азъ бихъ се съгласилъ, ако е въпросъ да създадемъ единъ приходъ за държавата, да увеличимъ патентитъ. Това нѣщо можемъ да направимъ.

Ще кажа нѣколко думи специално за бирата, понеже познавамъ тоя браншъ. Недавна вие обложихте пивото съ 1.20 л. новъ акцизъ и бирата ще плаща сега 7.20 л. акцизъ и 1.05 л. общински налогъ, или всичко 8.25 л. на литъръ — единъ облогъ, който никѣде въ свѣта не съществува, единъ облогъ, който го нѣма дори въ развититъ винарски страни, като Франция, Италия и др.

А. Радолов (з): Кой Ви каза това?

П. Панайотов (нац. л): Азъ ви го казвамъ. Провѣрете го!

А. Радолов (з): Въ Франция и Италия бирата е луксозно питие, а народно питие е виното. И България е на сѣщия меридианъ, има сѣщото географическо положение, като Италия и Франция. Ние не можемъ да защитаваме 5 души фабриканти, а да оставимъ безъ защита 205 хиляди лозари!

П. Панайотов (нац. л): Недейте ми прави това възражение, защото фактически не е вѣрно.

А. Радолов (з): Какъ да не е вѣрно? Това е фактъ.

П. Панайотов (нац. л): Нѣма защо да служимъ на чувствата. Когато обложихте бирата съ 1.20 л. новъ акцизъ, азъ даже не вземахъ думата.

А. Радолов (з): И азъ съмъ билъ въ Франция и Италия.

П. Панайотов (нац. л): Когато ще приказваме, ще приказваме обективно, нали?

А. Радолов (з): Готовъ съмъ да приказваме обективно, да приказваме по-положителни работи. Азъ зная какво е положението въ Италия.

П. Панайотов (нац. л): Моля Ви се! Г. министърътъ ще ви каже. Не току тъй въ България отъ 18 пивоварни фабрики днесъ работятъ всичко на всичко само 5.

Н. Захариев (з): Картелъ бѣха обрасували.

Нѣкой отъ земледѣлцитъ: Разсипа ги картелтъ.

П. Панайотов (нац. л): Сега нѣма картелъ. Не е вѣрно, че картелтъ ги е разсипалъ. Плѣвненската бирена фабрика, въ която сѣ вложени чужди капитали, всѣки моментъ може да почне работа, но понеже нѣматъ смѣтка, не почватъ.

С. Таковъ (з): Не пиятъ хората бира, а вино почнаха да пиятъ.

Н. Захариев (з): Позволете, г. Панайотовъ! Когато се образува бирениятъ картелъ, голѣмитъ фабрики погълнаха малкитъ, вземаха имъ инвентара. Оставиха да рждяса инвентарътъ на Бабенецъ и на други малки фабрики и следъ като стана монополъ търговията съ бира, казаха: „Разтуряме картела“ и малкитъ фабрики фалираха и само 5 останаха.

П. Панайотов (нац. л): Фабриката на Българското пивоварно дружество въ Шуменъ работи, а фабриката му въ Русе не работи. Не работи затова, защото нѣма смѣтка. Отъ 1912 г. е инвестиранъ капиталъ надъ 500 милиона лева въ тия фабрики, а отъ 1921 г. насамъ не сж дали нито сантимъ дивидендъ на акционеритъ.

Н. Тошевъ (д. сг. Ц): Нѣма да дадатъ, защото и лозарството не дава нищо на производителя. Бирената индустрия изникна, когато лозарството пропадна.

П. Панайотов (нац. л): Махнете съвсемъ производството на бира — нѣма да допринесе нищо за лозарството, защото консомацията на бира въ страната варира между 5 и 7 ми-

лиона литри. Г. министърътъ на финанситъ ще ви каже, че е толкова. Гръшката е въ масовото насаждане на лозя, въ масовото производство на вина и липса на пазаръ вътре въ страната и вънъ.

Г. г. народни представители! Имайте предъ видъ още едно обстоятелство — че биренитъ фабрики сж бирници на държавата. Миналата година тѣ дадоха 42 милиона лева на министра на финанситъ — толкова акцизъ получи отъ тѣхъ фискътъ. По силата на новата норма, на новото положение, вие съ колко облагате виното? Вие казвате: върху 20 л. — 5% облогъ, значи, 1 л. А бирата, като я обложите върху 200 л. хектолитърътъ, ще я обложите съ още 100 л. И когато вие обложите питието и у търговеца, и у кръчмаря, вие ще направите артикула недостѣпенъ. И ако фискаленъ интересъ движи налагането на тая такса, безспорно, вие ще унищожите и онуй малко, което фискътъ сега евентуално получава. Въ миналото всѣко увеличение на акциза е имало за последствие намаление на консомацията и отъ тамъ резултатътъ е, че далечъ не постѣпва онуй, което аритметически се пресмѣта, че може да постѣпни.

Та моята мисль е, че поради сложността въ техниката въ облагането по тоя начинъ, поради създаването на едни невъзможни отношения, поради липса на контролъ и най-важното, поради понижения днесъ моралъ въобще у човѣка, вие ще създадете условия за злоупотрѣбления, вие ще създадете възможности за репресии, изразени въ актове, процеси и т. н. безъ евентуално да добиете единъ реаленъ резултатъ. Дайте, туй, което се иска да се получи, да го смъкнемъ, ако искате, отъ кръчмаря, дайте да увеличимъ въ единъ известенъ размѣръ патентитъ и ще имате резултатъ, безъ да има нужда отъ контролъ, безъ да имате нужда отъ нови чиновници. Говоримъ за намаление на чиновническия щатъ, а пъкъ въвеждаме една система, която ще предизвика увеличение на чиновницитъ!

Не би било целесъобразно и облагането на продукта при вземането му отъ производителя. Казва се: понеже тая техника е мѣчна, дайте тогава въ момента, когато купувачътъ купи стоката, да съберемъ облога отъ него по преносителното свидетелство. Оня, обаче, който ще отиде да купи отъ производителя, той ще си направи смѣтката, ще направи съответното намаление на цената на продукта и тогава дохождаме до мисльта на г. Радолова, че облогътъ ще легне върху производителя. А моята мисль е, че поради тая сложностъ въ системата на облагането, поради редъ съображения, които, ако не изключватъ напълно, то правятъ проблематични постѣпленията отъ туй перо и поради злоупотрѣбленията, които ще ставатъ, нѣма да може да се постигнатъ гонимитъ резултати; затова азъ бихъ молилъ г. министра на финанситъ да се съгласи да се махне точка 8. Дайте да увеличимъ въ замѣна на туй патентитъ: хемъ ще има постѣпления, хемъ по-лесно, по-ефикасно и по-сигурно ще бжде събирането на облога.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Г. г. народни представители! Идеята за налагане облогъ по п. 8 на таблица I се породила тогава, когато се обсъждаше въпросътъ за намаление акциза, който трѣбва да плащатъ производителитъ на вино и на ракия въ страната. Знаете, че бѣше предвиденъ 1 л. акцизъ. Намѣри се, обаче, че производителътъ ще бжде засегнатъ много тежко. За да не бждъ той отегченъ, предвиди се акцизътъ да се плаща отъ купувача и то при покупката на виното или на ракията. Но пакъ се разсждаваше така: ако остане акцизътъ 1 л., купувачътъ, когато отиде при производителя да купи, ще си направи смѣтката и ще го прехвърли върху продавача — ако не напълно, то по-голѣмата частъ ще прехвърли върху него. А желанието бѣше да се събере акцизътъ, но да не тежи върху продавача, а да се прехвърли върху купувача. Производителитъ-лозари претендираха да го прехвърлимъ върху кръчмаритъ, последнитъ пъкъ претендираха да го прехвърлимъ върху консоматоритъ. Ние възприехме идеята да се прехвърли акцизътъ върху консоматора, защото този, който консомира спиртъ, трѣбва да плати и една такса въ полза на държавата. Този, който пие вино по 15—20—24 л. литърътъ, би могълъ да плати 5% на държавата. Така се намѣри, че най-справедливо ще бжде да се прехвърли акцизътъ върху консоматора. Тогава освободихме производителя, намалихме акциза на 30 ст., като остана да се погърси начинъ, по който да се прехвърли разликата върху консоматора. Днесъ дойде време да съберемъ тази разлика отъ консоматора. Но тѣзи, които по-

рано даваха умъ, че акцизът трѣбва да се прехвърли върху консоматора, днес казват: „Не. И консоматорът не трѣбва да се облага“. Какво значи това? То значи този, който трѣбва да плаща повече акциз за спирта, който консомира, да плаща по-малко отъ онзи, който консомира повече захаръ, която е храна! Ето сега дойде време да се прехвърли този акциз върху консоматора. И азъ се чула защо сѣ протеститъ отъ страна на онѣзи, които виждатъ, че не тѣ ще плащатъ таксата, а ще я плаща онзи, който ще консомира спирта.

По сѣществото на работата никой не прави възражения, но каза се: „Добре, какъ ще се събере тази такса?“ Вѣрно е, въпросътъ за събирането на тая такса не е лесенъ. И ако този въпросъ не се разреши, когато се гласуваще законътъ за акцизътъ, то бѣше, за да не се направи нѣщо прибрзано. Г. Тодоръ Бончевъ, който е отъ Сухиндолъ, изложи какъ се събирала тази такса въ Германия — чрезъ Trinken taxе — и разви идеята какъ трѣбва да се събира; други сѣщо развиваха тази идея и стигнахме до положението, което бѣше изразено въ забележката, която заличихме: всѣки кръчмаръ, всѣки пиитепродавецъ на дребно ще обяви на видно мѣсто въ заведението си ценитъ на спиртнитѣ питиета на дребно. Това, което влѣзе въ една кръчма, за да се продава, било вино или ракия, влиза съ преносително свидетелство. Знае се колко литра вино или ракия или колко бутилки конякъ влизатъ. (Въз-ражения. Глъчка) Моля ви се, г-да, оставете ме да се изкажа. — По преносителнитѣ свидетелства се знае какво е внесено; отъ ценоразписа се знаятъ ценитѣ.

А. Буковъ (з): Нѣма нужда отъ толкова подробни обяснения. Съ наредба отъ министерството ще се обясни всичко. Сега да гласуваме.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Начинътъ, който се предвижда за събирането на таксата, не е съвсемъ съвършенъ. Неудобства ще има — това е истина; но ако искате да освободите консоматора отъ тази такса, тогава знайте, че съ следния законъ ще трѣбва да прехвърлите този акцизъ върху производителя. Защото не може да остане спиртътъ безъ акцизъ, когато облагате захарта съ 13-20 л. акцизъ на килограмъ. Азъ не виждамъ защо, когато облагате захарта съ 13-20 л. акцизъ, да не облагате виното поне съ 50 ст. на литъръ.

Системата на патентитѣ, г. г. народни представители, ще срещне по-голяма опозиция пакъ отъ тѣзи, които сега викатъ.

Министъръ С. Стефановъ: То ще бѣде по-несправедливо.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Патентътъ на кръчмаритѣ се поставя на квадратенъ метъръ на заведението, и ако бѣде по-тежко, той ще съсипе онѣзи, които работятъ по-слабо. Въ центъра на София има кръчми, които работятъ много, има и кръчми, които работятъ слабо. Има и кръчми по края, които работятъ много, а други въ центъра, които работятъ слабо. То значи да унищожимъ тѣзи, които работятъ по-слабо, и да оставимъ онѣзи, които работятъ силно. Това ще бѣде несправедливо.

Най-справедливото е това, което е възприето тукъ: облагането да става по оборота — който е продалъ повече, ще плати повече; който е продалъ по-малко, ще плати по-малко; всѣки да плати пропорционално на оборота, който е направилъ.

И. Велчевъ (з): Съгласенъ ли е г. министърътъ съ тѣзи обяснения?

Министъръ С. Стефановъ: (Къмъ докладчикъ Н. Йотовъ) Кажете и за наредбата. Тамъ ще се обяснятъ всички тѣзи работи.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Тончо Мечкарски.

Т. Мечкарски (з): Г. г. народни представители! Въпросътъ за събиране облогъ 5% върху оборота, върху сумитѣ, които се получа пиитепродаецътъ отъ продаденитѣ спиртни питиета, е единъ въпросъ, който не така лесно може да получи едно ефикасно разрешение. Кръчмарското съсловие днесъ — никой отъ насъ нѣма да отрече — е единственото, което най-редовно си плаща данъцитѣ на държавата и въ най-тежкитѣ дни.

Нѣкой отъ мнозинството: А лозаритѣ не пропаднаха ли?

Т. Мечкарски (з): Ако нѣма кръчмари, нѣма да има и лозари.

К. Караджовъ (з): Ако нѣма кръчмари, нѣма да пропадне държавата.

Г. Юртовъ (нар. л): Ти си протестантинъ, бе Караджа! Защо се обаждашъ?

С. Таковъ (з): Той е за сухия режимъ, но сухиятъ режимъ пропадна въ Америка!

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

Т. Мечкарски (з): Та казвамъ, че кръчмаритѣ сѣ най-редовнитѣ данъкоплатци, защото никой кръчмаръ не може да си извади патентъ, безъ да е платилъ всичкитѣ си задължения къмъ държавата.

А щомъ тѣ сѣ най-редовнитѣ данъкоплатци, не бива ние да ги тормозимъ съ тая система, която се иска да бѣде въведена съ тоя законопроектъ. Самитѣ кръчмари искатъ да дадатъ на държавата тоя, което се следва, но тѣ искатъ да го дадатъ по една система, която да даде приходи на държавата, безъ нови разходи за държавата, за да не се създаватъ условия за корупция, защото сѣ известни дѣйствиата на онѣзи органи, които ще прилагатъ занапредъ тая система. Единъ кръчмаръ купува разни спиртни питиета и за тѣхъ той ще трѣбва отъ сега нататъкъ да води теветери, да държи смѣтка какви суми получава всѣки день и върху оборота да плати 5% данъкъ, както е предвидила комисията.

Тукъ нѣкой отъ г. г. народнитѣ представители повдигнаха въпроса, че съ този данъкъ върху оборота ще измѣстимъ акциза.

А. Радоловъ (з): (Казва нѣщо)

Т. Мечкарски (з): Вие имате мнение, и азъ имамъ мнение. Вие сте лозаръ, и азъ съмъ лозаръ. Позволете ми да се изкажа. Вие разбирате така, азъ разбирамъ иначе.

Значи, иска се отъ кръчмаритѣ да плащатъ 5% такса върху оборотъ. Азъ бихъ желалъ г-да лозаритѣ да ми кажатъ: нѣма ли да пострадатъ въ този случай пакъ производителитѣ? Илизия е да мислите, че нѣма да пострадатъ пакъ производителитѣ. А най-важниятъ въпросъ е какъ тая система ще бѣде реализирана, за да влѣзе тоя приходъ въ държавната хазна. (Глъчки)

М. Райковски (з): И нищо да не плащатъ кръчмаритѣ, пакъ производителътъ ще пострада.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля, г-да.

Т. Мечкарски (з): Каза се, че контролътъ ще става по преносителнитѣ свидетелства. Никой не отрича, че въ кръчмата ще бѣде поставенъ ценоразписъ, но колко градуса е спиртътъ и какви количества спиртъ или вино сѣ пренесени, това кой ще го опредѣли? Държавата, която иска да вземе такса върху оборота, ще се основава на преносителнитѣ свидетелства, издадени отъ г. г. данъчнитѣ агенти. А известно е, че въ виното се сипва и рилска вода, и сода, и лимонзда. Какъ ще издирятъ акцизнитѣ власти граду-ситъ на спирта и пренесенитѣ количества?

Цельта на този законопроектъ трѣбва да бѣде преди всичко една: да се даде реална възможностъ предвиденитѣ приходи да постѣпятъ въ държавната хазна. А тѣ не могатъ да постѣпятъ, докато нѣма контролъ.

Моето мнение е да се увеличи патентътъ на кръчмаритѣ, който е едно сигурно срѣдство за приходъ на приходъ, защото нѣма кръчмаръ, който да работи безъ патентъ.

Единъ въпросъ, който се повдига тукъ, е този за премахването на акцизътъ. Съ този законопроектъ и съ този п. 8 отъ таблицата къмъ него се засѣга единъ въпросъ, който за въ бѣдеше ще трѣбва да се разреши отъ Парламента. Идеята за премахването на акцизътъ не трѣбва да се компромитирва, а съ тая точка тая идея сѣ компромитирва. По този въпросъ ще се занимаемъ при единъ специаленъ законопроектъ. Сега и азъ поддържамъ предложението за премахването на точка 8 отъ тая таблица и създаването на една система, чрезъ която държавата да получи реални приходи.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: По точка 8 отъ таблица I има предложение отъ нѣколко народни представи-тели, въ смисълъ точка 8 да се премахне.

Г. министърът на Финансите не е съгласен.
Който от г. г. народните представители приема това предложение, моля, да вдигне ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Който приема точка 8 така, както се докладва, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

А. Пиронков (д. ср): Меншество е.

Председателстващ Н. Шопов: Моля, явно болшинство е.

Докладчик Н. Йотов (з): П. 9 от таблицата за еднаквата такса върху новите постройки се заличава.

Прибавя се нов п. 9: (Чете)
„Мая за хлѣбъ и други тестени произведения — 1 кгр. — 2 зл. лева“.

Председателстващ Н. Шопов: Който от г. г. народните представители приема п. 9 тъй, както се прочете от г. докладчика, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Йотов (з): Прибавя се нов п. 10: (Чете)

„Прежди памучни за производство на шевни конци 1 кгр. — 0.60 зл. лева“.

Председателстващ Н. Шопов: Който от г. г. народните представители приема п. 10 тъй, както се прочете от г. докладчика, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Йотов (з): (Чете)

„Таблица II

за размѣра на шестмесечния абонаментъ за фабрики и работилници, които произвеждатъ:

А. Боза, пивоквасъ, кефиръ и други подобни, съдържащи най-много до 2% алкохолъ по обемъ.

	За фабричните заведения въ цѣлото царство	За работилниците въ окръжните градове
I разредъ	250 лв. зл.	65 лв. зл.
II „	200 „ „	50 „ „
III „	150 „ „	40 „ „
IV „	100 „ „	25 „ „
V „	50 „ „	15 лв. зл.“

Председателстващ Н. Шопов: Има думата народния представител г. Стефанъ Таковъ.

С. Таковъ (з): Г. г. народни представители! Въ таблица II, буква А, е казано, че бозата, пивоквасът, кефирът и други подобни, съдържащи най-много до 2% алкохолъ, се облагатъ. Тия питиета иматъ въ себе си една скрита ферментация, тия питиета сами по себе си образуватъ ферменти. Обаче има другъ родъ безалкохолни питиета, които нѣматъ въ себе си тая скрита ферментация — напр. лимонадата, содата, сайдерът, матата, газирания вода и други — които при престараването на чиновниците могатъ да бждатъ въмъкнати по недоглеждане тукъ. И безъ това содолимонаденитъ фабрики, понеже работятъ съ захаръ, се облагатъ всѣка година по известни разрези и вадятъ патенти, плащатъ общински налогъ. Тия питиета не съдържатъ въ себе си алкохолъ. Гроздовиятъ сокъ, обаче, ферментитъ на който се унищожаватъ съ натриевъ бензоатъ, презъ лѣтнитъ горещини може да ферментира и пакъ да даде нужния алкохолъ, и тия, които ще правятъ анализа на тия питиета, може да намѣрятъ не 2%, а 1% и 1/2% алкохолъ и да искатъ да бжде обложени. Въ специалния законъ за вината, който мина по-рано, безалкохолнитъ газирани питиета, а така също и обикновенитъ сгъстенъ гроздовъ сокъ, сж освободени отъ налогъ. Сега, обаче, въ този пунктъ по таблица II отъ настоящия законопроектъ, ще влѣзатъ и тия питиета, защото тѣ не съдържатъ алкохолъ. Ето защо, азъ правя предложение въ смисълъ, къмъ таблица II, буква А, следъ думитъ „и други подобни“, да се прибавятъ думитъ: „съ изключение на обикновения сгъстенъ гроздовъ сокъ и газирания безалкохолни питиета“.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Г. г. народни представители! Когато се гласува законътъ за акцизътъ, ние освободихме отъ акцизъ гроздовия сокъ и газирания гроздовъ сокъ, обаче не освободихме лимонадата, содата и пр. Това го направихме нарочно, за да дадемъ пътъ на гроздовия сокъ. Сега г. Таковъ пакъ иска да прокара покрай гроздо-

вия сокъ и содата и лимонадата. За гроздовия сокъ, както и за газирания гроздовъ сокъ, г. министърътъ и комисията сж съгласни, но не сж съгласни и за другитъ безалкохолни питиета.

С. Таковъ (з): Г. докладчикъ! Имайте предъ видъ, че лимонадитъ не съдържа алкохолъ. Обикновената лимонада, която Вие, като въздържатель, пиете, съдържа ли алкохолъ? И именно да не изпадне въ заблуждение азъ правя това предложение. Какъ може лимонадата да съдържа алкохолъ! Въздържателятъ я пиятъ, значи, тѣ сж алкохолици! Ще изпадне въ такъвъ единъ абсурдъ. Лимонадата не съдържа алкохолъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Не само алкохола облагаме съ патентъ. Ние облагаме и захарнитъ фабрики, облагаме и фабрицитъ за захарни изделия; и тѣ плащатъ своя патентъ.

С. Таковъ (з): И безъ това содолимонаденитъ фабрики плащатъ патентъ.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Ако ние поставяме 500 л. златни, които правятъ 7.500 л. книжни, върху една фабрика за боза, може ли да не поставимъ патентъ на една лимонадена фабрика?

Г. г. народни представители! Ние поддържаме — както това се направи и онзи денъ при закона за акцизътъ — да се освободи гроздовиятъ сокъ, за да намѣри по-широкъ пласментъ.

Министъръ С. Стефановъ: И газираниятъ гроздовъ сокъ.

С. Таковъ (з): Г. министре! Не е така. Въпросътъ се свежда за питиетата, които иматъ 2% алкохолъ. Обаче лимонадата, сайдерътъ, матата, които се пиятъ отъ въздържателятъ, съдържатъ ли алкохолъ? — Не съдържатъ. Може ли такава вѣщо!

Министъръ С. Стефановъ: Дребна работа е.

С. Таковъ (з): Не е дребна работа.

Председателстващ Н. Шоповъ: Направено е предложение отъ народния представител г. Стефанъ Таковъ въ смисълъ въ таблица II, буква А, следъ думитъ „и други подобни“, да се прибавятъ думитъ: „съ изключение на обикновения сгъстенъ гроздовъ сокъ и газирания безалкохолни питиета.“

А. Буковъ (з): Г. министърътъ съгласенъ ли е?

Министъръ С. Стефановъ: Азъ съмъ съгласенъ да бжде така, както мина въ закона за акцизътъ.

С. Таковъ (з): Но въ лимонадата нѣма алкохолъ

Министъръ С. Стефановъ: Да не правимъ изключение. И бозата не съдържа алкохолъ.

Председателстващ Н. Шоповъ: Който приема предложението на народния представител г. Таковъ, моля, да вдигне ръка. Малцинство, Събранието не приема.

Който приема буква А тъй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Б. Кремове и вакси за обуца, смазки за полове и пасти за метали.

1. Предприятия, които се ползватъ съ облаги по закона за насърчение мѣстната индустрия:

I разредъ	2.000 л. златни
II „	1.000 „ „
III „	500 „ „

2. Предприятия, които не се ползватъ отъ закона за насърчение мѣстната индустрия:

I разредъ	100 л. златни
II „	50 „ „
III „	10 л. златни.“

Председателстващ Н. Шоповъ: Който приема буква Б така, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„В. Фабрики за керамични издѣлия, изключая тѣзи за тухли и керамида:

I разредъ	2.000 л. златни
II "	1.000 " "
III "	500 л. златни.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който приема буква В така, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Г. Издѣлия пасмантерийни всѣкакви, изключая тия съ металически жици и клобудана.

Фабрики:

I разредъ	6.000 л. златни
II "	4.000 " "
III "	3.000 " "
IV "	2.000 " "
V "	1.000 " "

Работилници:

I разредъ	500 л. златни
II "	200 " "
III "	100 " "

Забележка I. Фабрицитѣ и работилницитѣ, които изработватъ само пасмантерийни издѣлия съ металически жици, включително клобудана, заплащатъ абонаментъ по разредитѣ, указани по-горе.

Забележка II. Фабрицитѣ и работилницитѣ, които изработватъ всѣкакви пасмантерийни издѣлия, включително и такива съ металически жици и клобудана, заплащатъ абонаментъ съ 50% повече отъ горепосочения.

Забележка III. Фабрицитѣ и работилницитѣ за гайтанъ се освобождаватъ отъ тоя абонаментъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който приема буква Г така, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Д. Чорапи отъ изкуствена коприна съ или безъ примѣсъ на други материали и ефекти, чорапи отъ мерсеризирани памукъ, съ или безъ други примѣси и ефекти.

Фабрики:

I разредъ	8.000 л. златни
II "	6.000 " "
III "	4.000 " "

Фабрицитѣ за всѣкакви други плетачни издѣлия отъ горнитѣ материали плащатъ абонаментъ въ размѣръ на 50% отъ горепосочения.

Работилници:

I разредъ	500 л. златни
II "	200 " "
III "	100 " "
IV "	50 л. златни.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който приема буква Д така, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Е. Конци и тирета отъ растителни предилни вещества, мерсеризирани или не, съ изключение на лененитѣ и конопенитѣ:

I разредъ	6.000 л. златни
II "	3.000 " "
III "	1.000 л. златни.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който приема буква Е така, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„Ж. I. Парфюмерия всѣкакъв видъ:

I разредъ	2.000 л. златни
II "	1.200 " "
III "	600 " "
IV "	400 " "
V "	200 " "

2. Сапуни тоалетни и медицински:

I разредъ	1.000 л. златни
II "	600 " "

III "	300 л. златни
IV "	200 " "
V "	100 л. златни.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който приема буква Ж така, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„З. Етерични масла, ароматични препарати и изкуствени плодови есенции за съестни и питейни продукти, съ изключение на розовото, ментовото, анисовото (анетолъ) и здравчевото масла:

I разредъ	2.000 " златни
II "	1.000 " "
III "	500 л. златни.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който приема буква З тъй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„И. Памучни платове и платове отъ изкуствена коприна или смѣсъ отъ памукъ и изкуствена коприна:

I разредъ	5.000 " златни
II "	4.000 " "
III "	3.000 " "
IV "	2.000 " "
V "	1.000 л. златни.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който приема буква И тъй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„К. Фабрицитѣ за захарни издѣлия, освенъ абонамента въ полза на общинитѣ, плащатъ и абонаментъ, равенъ на него, въ полза на държавата.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който приема буква К тъй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)**ТАБЛИЦА III**

за размѣра на шестмесечния патентъ за правопроизводство на долуизброенитѣ предмети, както и шестмесечнитѣ патенти, които трѣбва да плащатъ всички съдържателси на кафенета, сладкарници и бозаджийници.

1. За циментъ и хидравлическа варъ:

За фабрики съ годишно производство:			
до 20.000 тона	отъ 20.000 тона до 50.000 тона	отъ 50.000 тона до 100.000 тона	отъ 100.000 тона до 150.000 тона
25 л. златни	125 " "	250 " "	375 " "
		500 " "	625 " "

За производство отъ 250.000 тона нагоре за всѣки 1.000 тона или частъ отъ тѣхъ въ повече, се плаща допълнително по 5 л. златни.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който приема п. I отъ таблица III тъй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„2. За избухливи вещества — тримесечно 100 л. златни.“

Председателстващъ Н. Шоповъ: Който приема п. 2 тъй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„3. За парфюмерия всѣкакъв видъ и предмети за тоалетъ, тоалетни и медицински сапуни, етерни масла, ароматични препарати, фруктови есенции, естери:

а) за фабрики I разредъ	200 л. златни
за фабрики II разредъ	100 " "
за фабрики III разредъ	65 " "
б) за работилници I разредъ	50 " "
за работилници II разредъ	40 " "
за работилници III разредъ	25 л. злат.

Председателстваващ Н. Шоповъ: Който приема п. 3 тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): (Чете)

„4. За тоалетни сапуни:	
I разредъ	100 л. златни
II „	60 „ „
III „	30 л. зл.“

Този пунктъ, понеже се явява повторение, се заличава. Пунктъ 5 става пунктъ 4. (Чете)

„4. За сапуни за индустриални цели:

За фабрики и работилници, които иматъ казани съ обща вместимостъ:	
до 2.000 литри включително	10 л. златни
„ 5.000 „ „	15 „ „
„ 10.000 „ „	25 „ „
„ 15.000 „ „	40 „ „
отъ 15.000 „ нагоре	50 л. зл.“

Председателстваващ Н. Шоповъ: Който приема п. 4 тѣй, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Пунктъ 6 става пунктъ 5. (Чете)

„5. Кремове и бои за обуща и кожи:

а) предприятия, насърчавани отъ закона за мѣстната индустрия:	
I разредъ	250 л. златни
II „	200 „ „
III „	100 „ „

б) за работилници, които не се ползватъ съ облаги:

I разредъ	20 „ „
II „	10 „ „
III „	5 „ зл.“

Председателстваващ Н. Шоповъ: Който приема п. 5 тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Пунктъ 7 става пунктъ 6. (Чете)

„6. За лакове и политури:

I разредъ	500 л. златни
II разредъ	250 л. зл.“

Председателстваващ Н. Шоповъ: Който приема п. 6 тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Пунктъ 8 става пунктъ 7. (Чете)

„7. За каучукови издѣлия, за фабрики и работилници, въ които работятъ:

а) до 100 души работници	150 л. златни
б) до 200 души работници	250 „ „
в) до 300 души работници	400 „ „
г) отъ 300 души нагоре	500 л. зл.“

Председателстваващ Н. Шоповъ: Който приема п. 7 тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Пунктъ 9 става пунктъ 8. (Чете)

„8. За изкуствена коприна 1.000 л. зл.“

Председателстваващ Н. Шоповъ: Който приема п. 8 тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Пунктъ 10 става пунктъ 9. (Чете)

„9. За олющване на оризъ:

а) първоначална сума, която всѣки фабрикантъ следва да плаща за олющване на ориза до 1.000.000 кгр. 500 л. златни

б) когато олющването надвиши 1.000.000 кгр., на всѣки 500.000 кгр. или частъ отъ тѣхъ въ повече се плаща по 250 „ „

Забележка. Дивитѣ се освобождаватъ отъ патентъ

Председателстваващ Н. Шоповъ: Който приема п. 9 тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Пунктъ 11 става пунктъ 10. (Чете)

„10. За издѣлия тѣстени непечени, като: макарони, фиде, юфка и други подобни:

а) първоначалната сума, която следва да плаща всѣки производителъ за производство до 50.000 кгр. 75 л. златни

б) когато това производство надмине 50.000 кгр., за всѣки нови 50.000 кгр. или частъ отъ тѣхъ въ повече се плаща по 50 л. зл.“

Председателстваващ Н. Шоповъ: Който приема п. 10 тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Пунктъ 12 става пунктъ 11. (Чете)

„11. За електрическа енергия:

За всѣки киловатъ отъ мощността на инсталацията 0-25 л. златни, ако същата има пласментъ надъ 50% отъ мощността ѝ; а ако пласментътъ е по-малкъ отъ 50% — пропорционално на пласмента.“

Председателстваващ Н. Шоповъ: Който приема п. 11, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Пунктъ 13 става пунктъ 12. (Чете)

„12. Кафенета, сладкарници и бозаджийници:

а) въ София:	
I категория	40 л. златни
II категория	25 „ „
III категория	15 „ „

б) въ населени мѣста съ повече отъ 40.000 жители 15 „ „

въ населени мѣста отъ 20.000 до 40.000 жители 10 „ „

въ всички останали населени мѣста съ надъ 5.000 жители 5 л. зл.“

Председателстваващ Н. Шоповъ: Който приема п. 12, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Пунктъ 14 става пунктъ 13. (Чете)

„13. Фабрики и работилници за пасмангерийни издѣлия:

I разредъ	400 л. златни
II „	200 „ „
III „	100 „ „
IV „	50 „ „
V „	20 „ зл.“

Председателстваващ Н. Шоповъ: Който приема п. 13, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Пунктъ 15 става пунктъ 14. (Чете)

„14. За фабрики за производство на памучни конци и тирета:

I разредъ	1.000 л. златни
II „	500 „ „
III „	200 „ зл.“

Председателстваващ Н. Шоповъ: Който приема п. 14, както се докладва, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Йотовъ (з): Пунктъ 16 се изхвърля, а се прибавя следната забележка: (Чете)

„Забележка. За издаване патента по тази таблица трѣбва да се представи бирническо удостоверение за изплащане данъцитѣ“.

Председателстващ Н. Шоповъ: Който приема забележката, както се прочете, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Н. Йотовъ (з): Сега остава да докладвамъ върнатия повторно за разглеждане въ комисията чл. 16. Когато се върне единъ текстъ въ комисията, той се докладва и се приема на трето четене. Така е по правилника. Затова е поставенъ въ днешния дневенъ редъ законопроектътъ на трето четене.

С. Мошановъ (д. сг): Утре ще приемемъ чл. 16.

Министъръ С. Стефановъ: Понеже законопроектътъ е поставенъ на трето четене, можемъ да минемъ и този членъ и да се свърши историята.

С. Мошановъ (д. сг): Таблицата не може да мине сега на трето четене.

А. Радоловъ (з): Утре сутринта може, сега не може.

Д. Ачковъ (нез): Г. министър-председателъ каза, че законопроектътъ на трето четене ще мине утре. Министър-председателъ все ще знае повече!

Министъръ С. Стефановъ: Тогава утре да мине.

Г. г. народни представители! За заседанието, което ще бъде утре въ 9 и половина часа сутринта, предлагамъ следния дневенъ редъ:

1. Трето четене законопроекта за зачисляване на държавните приходи.

2. Първо четене предложението за изменение и допълнение нѣкои членове отъ правилника за вътрешния редъ на Народното събрание.

Второ четене законопроектитъ:

3. За закриване на окръжните съвети.

4. За кариеригъ.

Доклади:

5. На прошетарната комисия.

6. На комисията по проверка на изборитъ.

Председателстващ Н. Шоповъ: Който отъ г. г. народните представители приема следващото заседание да бъде утре, въ 9 и половина часа сутринта, съ предложението отъ г. министра на финанситъ дневенъ редъ, моля, да вдигне ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 21 ч. и 35 м.)

Председателъ: **А. МАЛИНОВЪ**

Подпредседателъ: **Н. ШОПОВЪ**

Секретаръ: **Т. ХР. МЕЧКАРСКИ**

Зам.-началникъ на Стенографското отделение: **Д. ДУКОВЪ**